ONUR AKMEŞE

TATİL GÖREVİ

7. SINIF

ARA TATİL ÇALIŞMASI

SOSYAL BİLGİLER

Konu özeti, karışık etkinlikler ve **ara tatil sorularıyla** bütün konuları tatilde tekrar et; görevleri tamamla, yıldızları topla!

OYUNCU KARTI

Ad Soyad: _____

Sınıf / No: _____

GÖREV ALANI

1. ÖĞRENME ALANI

Birlikte Yaşamak

Sosyal hayatta iletişim, fırsat eşitliği, millî meseleler

2. ÖĞRENME ALANI

Evimiz Dünya

Küreselleşme, bölgesel ve küresel sorunlarda ülkemizin rolü

GÖREV HARİTASI

GÖREV 1
Konu Özeti
5 konu

GÖREV 2
Doğru-Yanlış
85 cümle

GÖREV 3
Boşluk Doldurma
32 cümle

GÖREV 4
Eşleştirme
40 eşleştirme

GÖREV 5
Açık Uçlu
10 bağlam

BOSS
Testler
3 test, 30 soru

ONUR AKMEŞE

TATİL GÖREVİ

7. SINIF • SOSYAL BİLGİLER

XP 1 / 6 GÖREV

OYUNCU

TOPLANAN YILDIZ

GÖREV 1 **KONU ÖZETİ** · 1. ve 2. Öğrenme Alanı Ödül: +100 XP

1.1 Sosyal Hayatta İletişim

Kazanım: Dâhil olduğu gruplarda ve sosyal hayatta etkili iletişimin önemini sorgulayabilme.

İletişimle ilgili temel kavramlar

İletişim	Duygu, düşünce, bilgi ve deneyimlerin sözlü, yazılı ya da sözsüz yollarla **karşılıklı** paylaşılmasıdır.
İleti	Karşı tarafa aktarılmak istenen duygu, düşünce veya bilgidir.
Kitle iletişim aracı	Bilgiyi geniş kitlelere kısa sürede ulaştıran telefon, gazete, radyo, televizyon, genel ağ gibi araçlardır.
Etkili iletişim	Bireylerin birbirini **açık, doğru ve samimi** biçimde anlayabilmesidir.

Yüz yüze iletişim: göz teması ve dinleme

İletişimin üç türü

Tür	Nasıl gerçekleşir?	Örnek
Sözlü	İleti, ses ve sözcüklerle **konuşarak** aktarılır.	Telefonla görüşmek, derste soru sormak
Yazılı	İleti **yazıyla** aktarılır; ses tonu ve yüz ifadesi görünmez.	Mektup, mesaj, e-posta, dilekçe
Sözsüz	Beden hareketi, jest, mimik, görünüş, kıyafetle aktarılır.	Gülümsemek, el sallamak, baş sallamak

Etkili iletişimin beş temel unsuru

Unsur	Ne demektir?	Örnek
Empati	Kendini karşındakinin yerine koyup olaylara onun gözünden bakmak ve bunu ona **hissettirmek**	"Canın sıkılmış, derslerim bitince birlikte oynayalım."
Ben dili	Duygu ve düşünceyi karşıdakini **suçlamadan, yargılamadan** anlatmak	"Eşyalarım izinsiz alınınca rahatsız oluyorum."
Farklılıklara saygı	Farklı düşünce, inanç, yaşam biçimi ve değerlere **ön yargısız** yaklaşmak	Başka ülkeden gelen arkadaşının kültürünü öğrenmek
Etkin dinleme	Sözü kesmeden, sözler kadar **duygulara** da dikkat ederek dinlemek	Göz teması kurmak, "Seni anlıyorum." demek
Beden dili	Duyguyu jest, mimik, duruş, mesafe gibi sözsüz yollarla göstermek. **Mimik** yüz ifadesi, **jest** el, kol, baş hareketidir.	Gülümsemek, karşıdakine yönelmek, onaylayıcı baş sallamak

Ben dili ile sen dilinin karşılaştırılması

Ben dili: Duygusunu anlatır	Sen dili: Suçlar, yargılar
"Sınıfta ses yükselince kendimi huzursuz hissediyorum."	"Sen hep gürültü yapıyorsun!"
Olumlu ve yapıcıdır; kişiliği değil **davranışı** merkeze alır, konuşmaya kapı açar.	**Olumsuz ve suçlayıcıdır**; davranıştan çok **kişiyi** hedef alır, tartışma doğurur.
Benlik saygısını **olumlu** etkiler.	Benlik saygısını **zedeler**; kişi iletişimden kaçar.

İyi bir konuşmacı ve dinleyici

- Kelimeleri doğru söyler, ses tonunu ve vurgusunu ayarlar.
- Açık ve net konuşur, soruları içtenlikle cevaplar.
- İyi dinleyici sözü kesmez, sabırla ve dikkatle dinler.

Göz teması ne söyler?

Konuşurken karşındakinin gözüne bakmak "Sana değer veriyorum, seni dikkatle dinliyorum." mesajı verir. Göz teması **güven** oluşturur.

İletişim engelleri

İletişim engeli: Duygu, düşünce, bilgi ve ihtiyaçların doğru, açık ve etkili aktarılmasını zorlaştıran ya da önleyen tutum, davranış, sözlü veya sözsüz etkenlerin tümüdür. Engeller bazen **kendi davranışımızdan**, bazen karşımızdakinden kaynaklanır.

Günlük hayatta
- Sürekli telefona bakmak
- Söz kesmek, sık öğüt vermek
- Alaycı konuşmak, suçlamak

Kişisel nedenler
- Dikkatsizlik, sabırsızlık
- Empati kuramamak
- Düşünceyi yanlış ifade etmek

Dijital ortamda
- Mesajın net olmaması
- Ekran arkasında kırıcı olmak
- Bağlantı kopması

Grup yazışmasında yanlış anlama

Arda grupta "Bu sınavdan herkes düşük not aldı galiba." yazınca Aslı alay edildiğini sanıp kırıldı. Arda açıklayıp özür diledi. **Ders:** Yazıda ses tonu görünmez; mesajı açık yaz, önemli konuları **yüz yüze** konuş.

Trafikte iletişim dili

Önlerine kıran sürücü öfkeyle bağırdı. Emre'nin babası sakince "Kaza yapmaktan çok korktum, siz iyi misiniz?" dedi; sürücü yumuşayıp özür diledi. **Ders:** **Ben dili** gerginliği azaltır.

Farklılık bir zenginliktir

İspanya'dan gelen Maria, Türkçeyi tam konuşamadığı için ilk günlerde tedirgindi; bazı arkadaşları aksanına güldü. Sıla ve arkadaşları teneffüslerde ona Türkçe kelimeler öğretti, Maria da ülkesinin kültürünü ve oyunlarını anlattı. Sınıf, farklı bir milletten arkadaşın **zenginlik** olduğunu anladı.

Dijital dünyada doğru iletişim

- Mesajını açık ve net yaz.
- Emojileri yerinde kullan.
- Önemli konuları yüz yüze konuş.
- Ekran arkasında da kırıcı olma.
- Yanlış anlaşıldıysan açıkla, özür dile.

Örnek olaylarda iletişim

Olay	Gösterilen davranış	Öne çıkan unsur
Öğretmen, çekinerek soru soran öğrenciye "Bu çok iyi bir soru." der.	Dikkatle dinleme, cesaretlendirme	Etkin dinleme, empati
Serviste yüksek sesle video izleyen öğrenci uyarılınca özür diler.	Kibarca uyarma, özür, yardımlaşma	Saygı, barışçıl iletişim
Grup, arkadaşının film önerisiyle alay edene "Zevkler farklıdır." der.	Farklı fikirlere anlayış	Farklılıklara saygı
Arkadaşına çarpan öğrenci, göz teması kurarak içtenlikle özür diler.	İçten özür, hoşgörüyle kabul	Beden dili, hoşgörü

Uzlaşma ve barışçıl iletişim

Uzlaşma: Anlaşmazlıkta karşılıklı anlayışla **ortak bir yol** bulmaktır. Biri sunum, diğeri afiş isteyen iki arkadaş ikisini birleştirdi. **Barışçıl iletişim:** Eşyanı bozan kardeşine "Bir dahaki sefere dikkatli ol, olur mu?" demek.

Etkili iletişim neden önemli?

- Toplumun düzenli ve huzurlu yaşamasını sağlar.
- Güven ve mutluluk verir; sevgi, saygı ve dostluğu güçlendirir.
- Sorunlar büyümeden çözülür.

LGS'de çıkabilir

Ben dili duyguyu anlatır ve **davranışa** odaklanır; **sen dili** suçlar ve **kişiliği** hedef alır. Aynı olay farklı dille **farklı sonuç** verir.

Unutma

İletişim **karşılıklıdır**; yalnız konuşmak yetmez, karşıdakini anlamak gerekir. Farklı kültürden bir arkadaş sınıf için **zenginliktir**.

1.2 Fırsat Eşitliği

Kazanım: Özel gereksinimli bireyler için fırsat eşitliğini sürdürmeye yönelik fikir üretebilme.

Temel kavramlar

Temel insan hakları — Her bireyin yalnızca **insan olduğu için** sahip olduğu, **devredilemez ve vazgeçilemez** haklardır.

Özel gereksinimli birey — Fiziksel, zihinsel, duygusal veya gelişimsel açıdan yaşıtlarından farklı ihtiyaçları olan; **ek destek ve eğitime** ihtiyaç duyan kişidir.

Fırsat eşitliği — İnsanların doğdukları yer, cinsiyetleri, ailelerinin ekonomik durumu ve sahip oldukları özellikler ne olursa olsun **aynı haklara ve imkânlara** sahip olmasıdır.

Özel gereksinimli birey tanımına girenler

- Görme yetersizliği
- Bedensel yetersizlik
- Dikkat eksikliği ve hiperaktivite
- **Özel yetenekli** bireyler
- İşitme yetersizliği
- Dil ve konuşma bozukluğu
- Öğrenme güçlüğü

Nedenleri: Doğuştan gelen durumlar, hastalıklar, kazalar ve çevresel etkenler.

Herkese açık bir sınıf: kaynaştırma eğitimi

Anayasa ve eşitlik ilkesi

Anayasa Madde 10: Herkes dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayrım gözetilmeksizin **kanun önünde eşittir**.

Eşitlik **evrensel** bir ilkedir; özel gereksinimli bireylerin hakları da **yasalarla güvence altındadır**.

Fırsat eşitliğine örnekler

- Her çocuğun okula gidebilmesi
- Kız ve erkek öğrencilerin aynı şartlarda eğitim görmesi (kadın-erkek eşitliği)
- Okullarda rampa, asansör ve özel eğitim desteği
- Tahtayı göremeyen öğrenciye gözlük sağlamak, onu öne oturtmak

Doğru bakış açısı

Özel gereksinimli bireylerin de **hayalleri ve yetenekleri** vardır. Tekerlekli sandalye kullanan bir öğrenci resimde, işitme yetersizliği olan bir çocuk sporda parlayabilir. Onlara **fırsat tanımak** gerekir.

Empati kuralım

"**Sen benim gözümsün, ben senin kolunum**" oyununda birinin gözü, eşinin kolu bağlıyken konuşmadan balon toplanır. Oyun, yaşanan güçlükleri hissettirir; **empatiyi** güçlendirir.

Fırsat eşitliği neden önemlidir?

Birey için	Toplum için
Yeteneklerini geliştirir, hayallerine ulaşır.	**Adalet ve barış** ortamı oluşur.
Kendini değerli hisseder, **öz güveni** artar.	Herkesin katıldığı toplum daha güçlü, mutlu ve huzurlu olur.
Hayata umutla bakar, üretken olur.	Şefkat, anlayış, merhamet ve sevgi güçlenir; toplum gelişir.

Fırsat eşitliğini besleyen değerler

Sevgi — İnsanların birbirini **olduğu gibi kabul etmesi**

Şefkat — İhtiyaç duyulan anlarda **destek olmak**

Merhamet — Başkalarının zorluğunu anlayıp **duyarlı davranmak**

@akmese.onur Onur Akmeşe www.sosyalbilgilerim.com Onur Hocayla Sosyal Bilgiler Çok Kolay

Fırsat eşitliğini sağlayan uygulamalar

Alan	Uygulama	Sağladığı yarar
Eğitim	**Kaynaştırma ve bütünleştirme** eğitimi, **bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP)**, okula gidemeyenler için **evde ve hastanede eğitim**	Yaşıtlarıyla birlikte, ihtiyacına uygun eğitim
Ulaşım ve bina	Rampa, asansör, kaldırımda **takip şeridi**, araç içi rampa, engelli park yeri	Güvenli ve bağımsız hareket
İletişim	**İşaret dili**, **Braille** (kabartma) alfabesi	Bilgiye ulaşma, iletişim kurma
Sağlık	Sağlık hizmetine kolay erişim, düzenli **evde bakım** ziyaretleri	Tedaviye ve bakıma ulaşma
İstihdam	İş hayatına katılımı destekleyen düzenlemeler	Kendi geçimini sağlama
Sosyal hayat	Engelsiz plaj, atlı terapi, sportif ve kültürel etkinlikler	Topluma etkin katılım

Bakım hizmetleri

Umut Evleri
Topluma aktif katılım, günlük yaşam becerileri ve **bağımsız yaşam** amaçlanır.

Gündüz bakım
Bireyin öz bakımı karşılanır; aile kendine ve sosyal hayata **zaman ayırır**.

Geçici ve misafir bakım
Aile hac, sağlık, seyahat gibi nedenlerle yanında olamazsa **yatılı** bakım verilir.

Özel bakım merkezi
Sürekli bakım ve desteğe ihtiyaç duyanlara **profesyonel** bakım sunar.

Ülkemizden örnek çalışmalar

Kastamonu: atlı terapi
"Sen de Gel" projesiyle çocuklar uzmanlar eşliğinde atlı terapiyle tanışıyor; kas gelişimi, denge ve yürüme becerisi gelişiyor.

Fethiye: engelsiz plaj ve kısa mola
Halk plajları engelsiz hâle getirildi. **Kısa mola merkezinde** bireyler uzmanlarla etkinlik yaparken aileler günlük işlerine zaman ayırıyor.

Eğitimde engel yok
MEB Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, eşit eğitim için hizmet sunuyor; bireyleri üst öğrenime ve mesleğe hazırlıyor.

Karabük: evde bakım
Sağlık durumuna göre haftalık ya da aylık ziyaretler yapılıyor; temizlik gibi temel ihtiyaçlar karşılanıyor.

Engelleri aşan azim dolu hayatlar

Batuhan Eruçar (yüzücü)
Serebral palsi ile doğdu. Havuz bulunamayınca annesi antrenör oldu. **120'den fazla madalya** kazandı; Çanakkale Anzak Koyu Yüzme Yarışı'nı birincilikle bitirdi. Kurduğu kulüpte ücretsiz yüzme öğretti.

Sare Aydın (psikiyatri uzmanı)
Omurilik felci (parapleji) nedeniyle **11 yaşına kadar okula gidemedi**. Sınıf atladı, ilkokulu, liseyi ve tıp fakültesini **birincilikle** bitirdi.

Yusuf Akgün (ressam)
Altı yaşında elektrik akımına kapılıp **iki kolunu kaybetti. Ağzıyla resim yapmayı** öğrendi; sergiler açtı, ödüller aldı, yüzme ve atletizmle de uğraştı.

Fırsat eşitliği için neler yapabiliriz?

- Yardım etmeden önce sormak
- Takip şeridine eşya koymamak
- Rampayı, engelli park yerini işgal etmemek
- Oyuna ve gruba dâhil etmek
- Alay edilmesine izin vermemek
- Yeteneğini fark edip desteklemek

LGS'de çıkabilir

Fırsat eşitliği **herkese aynı şeyi vermek değildir**; herkesin **kendi ihtiyacına uygun destekle** aynı haklara ulaşabilmesidir. Başarı örneklerinde iki yan vardır: kişinin **azim ve kararlılığı**, çevrenin **desteği ve fırsat vermesi**.

Unutma

Özel yetenekli bireyler de özel gereksinimli birey tanımına girer. Takip şeridi **görme**, işaret dili **işitme** yetersizliği olanlara yardımcı olur. Özel gereksinimli bireylere acımak değil, **empatiyle** yaklaşmak gerekir.

@akmese.onur Onur Akmeşe www.sosyalbilgilerim.com Onur Hocayla Sosyal Bilgiler Çok Kolay

1.3 Millî Meseleler

Kazanım: Türk toplumunun millî meseleler karşısında gösterdiği tutum ve davranışlara ilişkin çıkarım yapabilme.

Millî mesele nedir?

Bir milletin **tamamını ilgilendiren**; bağımsızlık, vatan bütünlüğü, güvenlik, ekonomi, kültür, sanat, spor ve ülkenin geleceğiyle ilgili önemli gelişmelerdir. Millî meseleler yalnız devlet yöneticilerini değil, **toplumun bütün bireylerini** ilgilendirir; bu yüzden birlik, beraberlik ve dayanışma önemlidir.

Tarihten örnekler
Çanakkale Savaşları, Millî Mücadele, Kıbrıs Barış Harekâtı

Günümüzden örnekler
Sınır güvenliği, terörle mücadele, kültürel değerlerin korunması, afetler

Bayrak altında millî birlik ve beraberlik

Millî bayramlar ve anma günü

23 Nisan	19 Mayıs	30 Ağustos	29 Ekim	10 Kasım
Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı	Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı	Zafer Bayramı	Cumhuriyet Bayramı	Atatürk'ü anma günü; bayraklar **yarıya iner**.

Millî meselelerde Türk toplumunun tutumu

Olay	Ne oldu?	Toplumun tutum ve davranışı
Millî Mücadele (1919-1922)	I. Dünya Savaşı'nda yenilen Osmanlı **Mondros Ateşkesi**'ni imzaladı, Anadolu işgal edildi. Mustafa Kemal **19 Mayıs 1919**'da Samsun'a çıktı.	Halk "**Ya istiklal ya ölüm!**" diyerek birleşti; **Tekâlif-i Millîye Emirleri** gereği yiyecek, giyecek, araç ve gerecini orduya verdi. Sonunda Cumhuriyet kuruldu.
Eren Bülbül (2017)	15 yaşındaki Eren Bülbül ile Jandarma Astsubay Kıdemli Başçavuş Ferhat Gedik, Trabzon Maçka'da teröristlere karşı yürütülen operasyonda şehit oldu.	Cesaretleri Türkiye'nin belleğine işlendi; millet ortak acıda birleşti, **terörle mücadele** bilinci güçlendi.
15 Temmuz (2016)	Darbe girişiminde TBMM ve güvenlik güçlerinin binaları bombalandı.	Millet meydanlara çıkıp **demokrasiye ve millî iradeye** sahip çıktı; girişim başarısız oldu.
6 Şubat (2023)	Kahramanmaraş merkezli depremler pek çok ili yıktı; tarihimizin en yıkıcı afetlerinden biridir.	Arama kurtarma, sahra hastanesi, çadır ve konteyner kentler kuruldu. Devlet, sivil toplum ve vatandaşlar **tek yürek** oldu.

Darbe ve 15 Temmuz

Darbe: Bir ülkede yönetimin, genellikle **askerî güç** kullanılarak zorla ve **hukuka aykırı** biçimde değiştirilmesi ya da yönetime el konulmasıdır. Demokrasilerde halkın seçtiği yönetimi ortadan kaldırmayı amaçlar.

Geçmişteki darbeler
1960 ve **12 Eylül 1980** askerî darbeleriyle demokratik süreç kesintiye uğradı.

15 Temmuz 2016
O gece 251 vatandaşımız şehit oldu; iki yaralının da vefatıyla şehit sayısı **253**'e çıktı, binlercesi gazi oldu. Bu gün "**15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü**" olarak anılır.

Zor günlerde birlik zinciri

Savaş, afet, ekonomik zorluk gibi **ortak tehlike** → Millet **ortak amaç** etrafında birleşir. → **Yardımlaşma ve dayanışma** güçlenir. → **Sorumluluk duygusu** ve görev bilinci gelişir. → Zorluklar **birlikte aşılır**.

@akmese.onur Onur Akmeşe www.sosyalbilgilerim.com Onur Hocayla Sosyal Bilgiler Çok Kolay

Millî kimlik

Bir milletin kendine özgü düşünüş, yaşayış, dil, töre ve gelenekleri, değer yargıları ve kurallarıyla oluşan **özellikler bütünüdür**. **Soy, dil, din, tarih, vatan, kültür** gibi unsurlardan oluşur. İnsan millî kimliği sayesinde **kim olduğunu, nereden geldiğini** ve hangi değerlere sahip olduğunu anlar.

Orhun Yazıtları
Birlik ve beraberliği, yöneticilerin millete karşı sorumluluğunu ve vatan sevgisini anlatır; millî kimlik bilincinin en güzel örneklerindendir.

Vatan yalnız kara parçası değildir

Vatanseverlik yalnız savaşta silah kuşanmak değil, **barışta da** vatandaşlık sorumluluklarını yerine getirmektir.

Mavi Vatan
Denizlerimiz: temiz tutmak, canlılarını gözetmek

Yeşil Vatan
Ormanlarımız: korumak, ağaçlandırmaya katkı sağlamak

Gök Vatan
Hava sahamız: güvenliğine ve bağımsızlığına sahip çıkmak

Millî başarılarla gelen gurur

Alan	Örnekler
Spor	Kadın Millî Voleybol Takımı'nın dünya başarıları, Erkek Ampute Futbol Millî Takımı, **Mete Gazoz** ve **Sümeyye Boyacı**'nın dereceleri; **Defne Kurt**'un 2025 Dünya Para Yüzme Şampiyonası'nda **5 altın** madalya kazanması
Bilim	DNA onarımı çalışmalarıyla **Nobel Kimya Ödülü** alan **Aziz Sancar**; uzaya giden ilk Türk astronot **Alper Gezeravcı**
Sanat	İstanbul kemençesiyle Türk müziğini dünyaya tanıtan **Derya Türkan**

Millî Mücadele ile 15 Temmuz'un karşılaştırılması

	Millî Mücadele	15 Temmuz 2016
Tehlike	Dış güçlerin işgali	Demokrasiye yönelik darbe girişimi
Tutum	Halk orduya mal ve can desteği verdi.	Halk meydanlara çıktı, direndi.
İletişim	Telgraf, gazete, elden haber	Televizyon, sosyal medya, telefon
Duygular	Vatan sevgisi, umut, fedakârlık	Vatan sevgisi, kararlılık, millî irade bilinci

Olaylar ve ortaya çıkan duygular

Örnek olay	Toplumun tutumu	Ortaya çıkan duygular
Olimpiyat şampiyonluğu	Coşkuyla kutlama, tebrik mesajları	Gurur, sevinç, millî aidiyet
Deprem	Yardım kampanyası, gönüllülük	Üzüntü, dayanışma, umut
Şehit haberi	Anma törenleri, ailesine destek	Hüzün, minnet, vatan sevgisi
Bilimde başarı	Takdir, gençlere örnek gösterme	Umut, gurur, azim

Günlük hayatta vatan sevgisi

- Derslerine iyi çalışmak
- Yardım kampanyalarına katılmak
- Türkçeyi özenli kullanmak
- Yerli ürünü desteklemek
- Kamu malını korumak
- Tarihine **vefa** göstermek
- Çevreye sahip çıkmak
- Bayram ve anmalara katılmak

LGS'de çıkabilir

Türk toplumu **savaş, afet, terör ve darbe** gibi zor dönemlerde **ortak amaç** etrafında birleşmiştir. 15 Temmuz, **egemenliğin millete ait olduğunu** gösterir. Sorularda bir olaydan **toplumun tutumuna ve duygusuna** çıkarım yapılır.

Unutma

Millî mesele **herkesin** meselesidir. Millî takım gol atınca tanımadığımız biriyle sevinmemizi sağlayan duygu **birlik ve beraberlik ruhudur**; bayrak asmak ve anmaya katılmak bu ortak kimliği yaşatır.

2.1 Küreselleşme

Kazanım: Küreselleşmenin insan ve toplum hayatında meydana getirdiği değişimi yorumlayabilme.

Küreselleşme nedir?

Küreselleşme: Dünyanın **ekonomik, kültürel ve siyasi** olarak birbirine daha bağlı hâle gelmesi sürecidir. Yalnız bireyleri değil, **toplumları** da etkiler. Ulaşım ve iletişimdeki teknolojik gelişmeler bu sürecin **itici gücüdür**.

Her gün görüyoruz:

- Dünyanın öbür ucundaki arkadaşına saniyeler içinde mesaj atabilirsin.
- Eskiden aylar süren yolculuklar uçakla birkaç saate indi.
- Başka ülkenin yemeğini kendi şehrinde tadabilirsin.
- Bir ülkedeki aşı çalışması dünyayı kurtarabilir, bir hastalık da aynı hızla yayılabilir.

Kentte küresel ve yerel bir arada

Küreselleşmenin alanları ve etkileri

Alan	Olumlu etkisi	Olumsuz etkisi
Ekonomi	Ticaret dünya çapına yayıldı; farklı ülkelerin ürünlerine ulaşmak kolaylaştı, uluslararası şirketler çoğaldı.	Zenginlik **adil paylaşılmıyor**; küçük yerel işletmeler zor durumda kalıyor.
Ulaşım	Daha hızlı ve yüksek kapasiteli taşıtlarla yolculuklar kısaldı; iş ve turizm gezileri arttı.	Üretim ve taşıma arttıkça karbon salınımı yükseliyor.
İletişim	Bilgiye erişim, görüntülü görüşme, e-ticaret, çevrim içi eğitim kolaylaştı.	Yüz yüze ilişkiler zayıflayabiliyor.
Kültür	Farklı kültürleri tanıma, kültürel çeşitlilik arttı.	Yerel kültür ve millî dil zayıflayabiliyor.
Sağlık	Teşhis ve tedavi kolaylaştı, başka ülkede tedavi imkânı arttı.	Salgın hastalıklar çok hızlı yayılabiliyor.
Çevre	Ortak çözüm ve uluslararası anlaşmalar arttı.	İklim krizi, ormansızlaşma, biyolojik çeşitlilik kaybı büyüdü.

Sanayi İnkılabı öncesi

Ulaşım ve iletişim imkânları **sınırlıydı**. Yollar uzun, araçlar küçük ve yavaştı, haber geç ulaşırdı. Bu yüzden ticari ilişkiler az gelişmişti; ekonomik faaliyetlerin büyük kısmı **ülke sınırları içinde** yapılırdı.

Sanayi İnkılabı sonrası

Hızlı trenler, dev kargo gemileri, uçaklar; genel ağ, akıllı telefonlar ve uydular ticarete **dünya çapında** boyut kazandırdı. Tüketim alışkanlıkları ve iş yapma biçimleri değişti, **uluslararası şirketler** çoğaldı.

Bir salgının öğrettikleri: COVID-19

Çin'de ortaya çıkan COVID-19 salgını, ülkeler arasında **ulaşımın hızlı olması** nedeniyle kısa sürede bütün dünyaya yayıldı.

Olumsuz sonuçlar
Sokağa çıkma kısıtlaması ve karantina uygulandı; ülkeler arası giriş çıkışlar yasaklandı, **ticaret ve turizm** zarar gördü, sosyal ilişkiler zayıfladı, dersler uzaktan yapıldı.

Küresel iş birliği
İletişim teknolojileri sayesinde ülkeler araştırma sonuçlarını paylaşıp ortak çözüm aradı. Doğru bilgi için **resmî kaynakları** takip etmek önemliydi.

Küreselleşmenin getirdiği dört büyük değişim

- Ulaşım ve iletişim sistemleri **hızla yaygınlaştı**.
- Ülkeler arası **ticaret hacmi** gelişti.
- **Kültürel etkileşim** arttı.
- **Çevre sorunları** yaygınlaştı.

@akmese.onur Onur Akmeşe www.sosyalbilgilerim.com Onur Hocayla Sosyal Bilgiler Çok Kolay

Orta Koridor

Resmî adı **Trans-Hazar Uluslararası Taşımacılık Koridoru**'dur. Çin'in doğusundan başlayıp **Kazakistan, Hazar Denizi, Azerbaycan, Gürcistan** ve **Türkiye** üzerinden Avrupa'ya uzanır. Demir yolu ticaret potansiyeli **75 milyar dolar** olarak belirtilir. Yeni yatırım ve terminaller Türkiye'nin yerini güçlendiriyor; bu konum **ticaret, iş imkânı ve iş birliği** demektir.

Ekonomiye yansıması

Türkiye'nin ihracatı **2015-2025** arasında genel olarak **arttı**, **2020**'de ise **düştü**. Bu düşüşte dünyadaki **salgının** etkili olduğu düşünülür. Dünyadaki bir gelişme **bütün ülkeleri** etkileyebilir.

Sağlıkta iş birliği: TİKA

TİKA, Senegal'in Touba kentinde yılda yaklaşık **25 bin** kişiye hizmet veren sağlık merkezinin acil servisini monitör, hasta yatağı, sedye gibi tıbbi ekipmanlarla donattı.

İletişim hayatımızı nasıl değiştirdi?

E-ticaret
Evden çıkmadan başka ülkeden alışveriş yapılır. Dünya ticaretindeki payı **2021-2025** arasında **arttı**.

Günlük hayat
Alternatif yol uygulamadan öğrenilir, dünyadan anında haber alınır, görüntülü görüşülür.

Eğitim ve sağlık
Çevrim içi ders alınır, sağlıktaki gelişmeler izlenir, başka ülkede tedavi olunabilir.

Kültürel değişim, özgürlük ve sorumluluk

Somut ve somut olmayan kültürel miras başka ülkelere taşınıyor; çeşitlilik artıyor ama bazı **yerel kültürler kaybolma** riski taşıyor. En bilinen örnek gelip geçici gündelik yaşam kültürü olan **popüler kültürdür**. Dile çok fazla **yabancı sözcük** girmesi, **hazır gıda** tüketimi ve **gereksiz alışveriş** artıyor.

Özgürlük, sorumlulukla anlam kazanır: Dilimizi, kültürümüzü ve **millî-manevi değerlerimizi** korumalı, medya içeriğini **eleştirel** seçmeliyiz.

Türkçesi varken
"Okey" yerine **tamam**, "check etmek" yerine **kontrol etmek**, "star" yerine **yıldız** demek millî kültürümüzü korumaktır.

Küresel çevre sorunları ve çözüm

Artan üretim, tüketim ve ulaşım; **karbon salınımı**, doğal yaşam alanlarının tahribi ve kirliliğe yol açtı. Bunlar **iklim krizi, küresel ısınma, biyolojik çeşitlilik kaybı, ormansızlaşma, erozyon** gibi küresel sorunlara dönüştü. Çözüm **uluslararası dayanışma** gerektirir ama işe kendi yaşam alanımızdan başlarız: **Yerelden evrensele.**

Bilinçli üretim
Kaynakları doğru kullanmak

Bilinçli tüketim
İhtiyacı kadarını almak

İsrafı önlemek
Atığı azaltmak, fidan dikmek

Değerlerimizi yaşatan çalışmalar

Yeşil Vatan
"**Yeşil Vatan: Benim Okulum Geleceğe Çare**" etkinlikleriyle okullarda fidan dikimi, atölye ve saha çalışmaları yapılıyor.

Kültür Yolu Festivali
El sanatlarımız, tarihimiz ve musikimiz dijital sergi, konser ve tiyatrolarla geniş kitlelere ulaşıyor.

Dünya markası Türk kahvesi
İthal kahve çekirdeğini işleyen Türk üreticiler Türk kahvesini dünyaya tanıtıyor: **Biz de dünyayı etkileriz.**

LGS'de çıkabilir

Küreselleşme **iki yönlüdür**: Fırsat sunar ama sorun da doğurur. Bir örneğin **hangi alana** (ekonomi, ulaşım, iletişim, kültür, sağlık, çevre) ait olduğunu ve **olumlu mu olumsuz mu** olduğunu ayırt et.

Unutma

Küreselleşmenin **itici gücü** ulaşım ve iletişim teknolojileridir. COVID-19'un hızla yayılması **ulaşımla**, ülkelerin araştırma paylaşması **iletişimle** ilgilidir.

2.2 Ülkemizin Rolü

Kazanım: Bölgesel ve küresel sorunların çözümünde ülkemizin rolünü özetleyebilme.

Barış ve dış politikamız

Barış: İnsanların ve toplumların karşılıklı **saygı, güven ve anlayış** içinde çatışmadan bir arada yaşayabilmesidir. Dünya barışı için ülkeler arasında dostça ilişkiler kurulmalı, sorunlar **uzlaşmayla** çözülmeli ve herkes **uluslararası hukuka** uymalıdır. Bireyler de saygılı ve sorumlu davranarak barışı destekler.

Atatürk'ün "**Yurtta sulh, cihanda sulh.**" sözü dış politikamızın temelidir. Türkiye **girişimci ve insani** bir dış politika izler.

Barış için masada buluşmak: diplomasi

Girişimci ve insani dış politikanın üç ilkesi

Mazluma yardım etmek
Afet, savaş ve yoksullukla karşılaşan insanlara destek olmak

Sorunlara çözüm üretmek
Göç, iklim krizi, salgın gibi sorunlarda iş birliği yapmak

Ara buluculuk yapmak
Çatışmaları sona erdirmek için tarafları aynı masada buluşturmak

Ara bulucu Türkiye

Tahıl anlaşması (Rusya-Ukrayna)
Savaşın başından beri tarafsız kalan Türkiye barış görüşmelerine ev sahipliği yaptı. Türkiye'nin ara buluculuğu ve **BM Genel Sekreteri**'nin katılımıyla Karadeniz'de tahıl trafiğini düzenleyen anlaşma **İstanbul'da** imzalandı, koordinasyon merkezi İstanbul'da kuruldu. Savaşan iki ülkenin savunma bakanları aynı masada buluştu; **küresel gıda krizinin** önlenmesine katkı sağlandı.

2025'te yoğun diplomasi
Rusya-Ukrayna Savaşı'nda iki tarafla da iletişim kurabilen nadir ülkelerden biri oldu. **Gazze**'deki ateşkes sürecinde önemli rol oynadı. **Etiyopya ile Somali**, **Sudan ile Birleşik Arap Emirlikleri** arasındaki sorunlarda ve **Bosna Hersek'ten Filipinler'e** kadar pek çok yerde ara buluculuk yaptı.

Komşular ve Türk dünyasıyla kültürel iş birliği

Alan	Örnek
Sanat	2024'te Türk ve Yunan sanatçıların birlikte "Romeo ve Juliet" tiyatro oyununu sahnelemesi
Spor	Türk ve Ermeni millî takımlarının uluslararası turnuvalarda resmî futbol maçları yapması
Türk dünyası	Türk Devletleri Teşkilatı toplantılarında **34 harfli Ortak Türk Alfabesi**'nin oy birliğiyle kabul edilmesi; ortak arkeolojik kazılar; soydaşlara sosyal yardımlar

Dünyada Türkiye'nin izleri

Kuzey Makedonya (eğitim)
Türkiye Maarif Vakfı 2017'den beri Üsküp'te faaliyette. Uluslararası Kalkandelen Maarif Okulu **1.200 öğrenci** kapasitelidir; anaokulundan liseye eğitim verir.

Karabağ (sağlık)
TİKA iş birliğiyle **Ağdam ve Zengilan**'daki prefabrik hastanelerin donanımı Türkiye tarafından karşılandı.

Somali (sağlık)
Türkiye'nin yaptırdığı Eğitim ve Araştırma Hastanesi **2015**'ten beri hizmet veriyor; yerel sağlıkçıları da yetiştiriyor.

Kolombiya (kültür)
İspanyolcaya çevrilen Türk yazarların eserleri başkent **Bogota**'da gezici kütüphaneyle halka ulaştırıldı.

Bölgesel ve küresel sorunlar ile Türkiye'nin rolü

Sorun	Nedir?	Türkiye ne yapıyor?
Savaş	Can ve mal güvenliğini tehdit eden, büyük yıkıma yol açan olaylar	Ara buluculuk yapıyor, barış görüşmelerine ev sahipliği ediyor.
Göç	Güvenli ya da daha iyi bir yaşam için başka yere taşınma	Göçü **insan hakları, aile bütünlüğü ve toplumsal uyum** açısından da ele alıyor. 26 Kasım 2025'te ülkemizde yasal olarak **3.611.218** yabancı vardı.
Mülteci	Savaş, çatışma veya baskı yüzünden ülkesini **terk etmek zorunda** kalan insanlar	İki milyonu aşkın Suriyeli sığınmacıya **eğitim, sağlık, barınma ve istihdam** desteği veriyor.
İklim krizi	Fosil yakıt, ağaç kesimi ve sanayileşmeyle artan sera gazlarının yol açtığı sıcaklık artışı, kuraklık, sel	**2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi**, **Yeşil Dönüşüm Vizyonu**; 2026'da BM iklim konferansı **COP31**'e ev sahipliği
Afet	Deprem, yangın, sel gibi can ve mal kaybına yol açan olaylar	Afetlerde hem yardım gönderiyor hem yardım alıyor.

Göçmen ile mülteci arasındaki fark

Göçmen
Güvenlik ya da **daha iyi yaşam** için yer değiştirebilir.

Mülteci
Can güvenliği nedeniyle ülkesini terk etmek **zorunda** kalmıştır.

Ahıska Türkleri

Göç eden Ahıska Türkü soydaşlarımız için **Bitlis**'te TOKİ konutları yapılıyor; iş, tarım, eğitim ve sağlık planlamasıyla **uyumları** destekleniyor.

İnsani yardım

Afet, savaş, yoksulluk gibi durumlarda insanların **temel ihtiyaçlarını** (gıda, sağlık, barınma, eğitim) karşılamak için yapılan desteklerdir. **TİKA, AFAD ve Türk Kızılay**; Gazze, Suriye, Yemen, Arakan ve Afrika'ya gıda, ilaç, çadır, temiz su ve sağlık hizmeti ulaştırıyor. Kızılay'ın **İyilik Gemileri** Gazze için binlerce ton yardım taşıdı. Türkiye, **millî gelirine oranla** dünyanın **en cömert ülkesi** olarak gösterilir.

İnsani yardım: ihtiyaç sahiplerine destek

Küçük kıvılcım, büyük yangın

Piknikte söndürülmeden bırakılan ateş kuru otları tutuşturdu; Eren ve annesi yetkililere haber verdi, oradakiler alevleri durdurmaya çalıştı. Rüzgârla ormana sıçrayan yangına itfaiye, orman ekipleri ve **AFAD** yetmedi; başka ülkelerden **yangın söndürme uçağı** geldi, **Azerbaycan**'dan ekipler de çalıştı. **Ders:** Devletler de zor zamanda **iş birliği** yapmalıdır.

Toplumu ayakta tutan değerler

Zor zamanlarda toplumu **yardımseverlik, dayanışma ve fedakârlık** ayakta tutar; yardım isteğini güçlendiren temel duygu **empatidir**. Ülkesine dönen Suriyeli bir öğrencinin annesinin sınıfa yazdığı teşekkür mektubu, dayanışmanın izini gösterir.

Sen ne yapabilirsin?

- Farklı ülkeden gelen arkadaşını dışlamamak
- Yardım kampanyalarına katılmak
- İsraf etmemek, doğayı korumak
- Sorunları barışçıl yollarla çözmek

LGS'de çıkabilir

Küresel sorunları **tek ülke çözemez**. Türkiye'nin rolü: **ara buluculuk** (tahıl anlaşması, Gazze ateşkesi), **insani yardım** (TİKA, AFAD, Kızılay) ve **çözüm üretme** (göç yönetimi, 2053 hedefi). Temeli "Yurtta sulh, cihanda sulh." anlayışıdır.

Unutma

Ortak Türk Alfabesi **34 harflidir** ve Türk Devletleri Teşkilatı toplantılarında kabul edilmiştir. Tahıl anlaşması **İstanbul'da** imzalanmıştır.

ONUR AKMEŞE

TATİL GÖREVİ

7. SINIF • SOSYAL BİLGİLER

XP 2 / 6 GÖREV

OYUNCU

TOPLANAN YILDIZ

GÖREV 2 **DOĞRU MU, YANLIŞ MI?** · 1. ve 2. Öğrenme Alanı — Ödül: +425 XP

Aşağıdaki cümleler 1. ve 2. öğrenme alanındaki bütün konulardan **karışık** seçildi. Cümle doğruysa **D**, yanlışsa **Y** kutusunu işaretle. Yanlış cümlelerin doğrusunu defterine yazarsan ekstra **+5 XP** kazanırsın!

1	Türk kahvesinin dünyaya tanıtılması, küreselleşmede bizim de dünyayı etkileyebileceğimizi gösterir.	D	Y
2	Türk Devletleri Teşkilatı toplantılarında kabul edilen Ortak Türk Alfabesi 29 harflidir.	D	Y
3	Millî meseleler yalnızca devlet yöneticilerini ilgilendirir.	D	Y
4	Özel gereksinimli bireylerin hakları yasalarla güvence altındadır.	D	Y
5	İnsani yardım; afet, savaş ve yoksullukta yalnızca gıda desteğini kapsar.	D	Y
6	Ulaşım ve iletişimdeki teknolojik gelişmeler küreselleşmenin itici gücüdür.	D	Y
7	Fırsat eşitliği, herkese ihtiyacına bakmadan aynı şeyi vermek demektir.	D	Y
8	Türkiye'nin Somali'de yaptırdığı Eğitim ve Araştırma Hastanesi, yerel sağlıkçıları da yetiştirmektedir.	D	Y
9	10 Kasım'da Atatürk anılır ve bayraklar yarıya indirilir.	D	Y
10	Orta Koridor, Çin'den başlayıp Türkiye üzerinden Avrupa'ya uzanan bir ulaşım hattıdır.	D	Y
11	İletişimdeki çatışmalar her zaman karşımızdaki kişiden kaynaklanır.	D	Y
12	Küreselleşme yalnızca ekonomiyi etkiler.	D	Y
13	Derya Türkan, bağlamasıyla Türk müziğini dünyaya tanıtmıştır.	D	Y
14	Millî yüzücü Batuhan Eruçar 120'den fazla madalya kazanmıştır.	D	Y
15	Küreselleşme, bütün yerel kültürlerin güçlenmesini sağlamıştır.	D	Y
16	Konuşurken sürekli telefona bakmak bir iletişim engelidir.	D	Y
17	Savaş, iklim krizi ve afet gibi küresel sorunları tek bir ülke kendi başına çözebilir.	D	Y
18	Üretim ve taşıma arttıkça karbon salınımı azalır.	D	Y
19	Etkin dinlemede yalnızca söze dikkat edilir, karşıdakinin duygusu önemsenmez.	D	Y

20	Hava sahamız Gök Vatan olarak adlandırılır.	D	Y
21	Farklılıklara saygı, başkalarının düşünce ve inançlarına ön yargıyla yaklaşmaktır.	D	Y
22	Savaş ve afet gibi zor zamanlarda toplumda yardımlaşma duygusu zayıflar.	D	Y
23	Mimik; el, kol, baş gibi organların hareketidir.	D	Y
24	Millî Mücadele'de halk, Tekâlif-i Millîye Emirleri gereği yiyecek, giyecek ve araçlarını orduya vermiştir.	D	Y
25	Türkiye yalnızca komşu ülkelere insani yardım yapmaktadır.	D	Y
26	Türkiye'nin ihracatı 2020'de düşmüştür ve bu düşüşte salgının etkili olduğu düşünülür.	D	Y
27	Okullarda rampa ve asansör bulunması fırsat eşitliğine örnektir.	D	Y
28	"İki dinle, bir söyle." atasözü etkin dinlemeyi hatırlatır.	D	Y
29	TİKA iş birliğiyle donanımı karşılanan Ağdam ve Zengilan hastaneleri Kazakistan'dadır.	D	Y
30	İletişim; duygu, düşünce, bilgi ve deneyimlerin karşılıklı paylaşılmasıdır.	D	Y
31	Tahtayı göremeyen öğrenciyi öne oturtmak fırsat eşitliğine örnektir.	D	Y
32	Atatürk'ün "Yurtta sulh, cihanda sulh." sözü dış politikamızın temelidir.	D	Y
33	Ben dili, kişiliği hedef aldığı için savunma ve tartışma doğurur.	D	Y
34	TİKA, Senegal'deki bir sağlık merkezinin acil servisini tıbbi ekipmanlarla donatmıştır.	D	Y
35	Türkiye, millî gelirine oranla yaptığı insani yardımla dünyanın en cömert ülkesi olarak gösterilmektedir.	D	Y
36	Vatanseverlik yalnızca savaş zamanında gösterilir.	D	Y
37	Popüler kültür, gelip geçici gündelik yaşam kültürüdür.	D	Y
38	Özel yetenekli bireyler de özel gereksinimli birey tanımına girer.	D	Y
39	Gülümsemek ve baş sallamak sözsüz iletişime örnektir.	D	Y
40	Özel gereksinim yalnızca doğuştan gelen durumlardan kaynaklanır.	D	Y
41	Küreselleşmeyle zenginlik ülkeler arasında adil biçimde paylaşılmıştır.	D	Y
42	Batuhan Eruçar, serebral palsi ile doğduğu için hiç spor yapamamıştır.	D	Y

43	Ülkemizde 27 Mayıs 1960 ve 12 Eylül 1980'de darbeler yaşanmıştır.	D	Y
44	Karşı tarafa aktarılmak istenen duygu, düşünce veya bilgiye ileti denir.	D	Y
45	Türk Kızılay'ın İyilik Gemileri Gazze'ye binlerce ton yardım taşımıştır.	D	Y
46	Sare Aydın, görme yetersizliği nedeniyle 11 yaşına kadar okula gidememiştir.	D	Y
47	Küreselleşme, dünyanın ekonomik, kültürel ve siyasi olarak birbirine daha bağlı hâle gelmesidir.	D	Y
48	Türkiye, göç konusunu yalnızca bir güvenlik meselesi olarak ele alır.	D	Y
49	Mete Gazoz, bilim alanındaki başarılarıyla tanınır.	D	Y
50	E-ticaret, yalnızca ülke içindeki mağazalardan alışveriş yapmayı sağlar.	D	Y
51	Kısa mola merkezleri hem özel gereksinimli bireyi hem de aileyi destekler.	D	Y
52	Darbe, yönetimin hukuka uygun biçimde değiştirilmesidir.	D	Y
53	Küreselleşmeyle yüz yüze ilişkiler güçlenmiştir.	D	Y
54	Aziz Sancar, DNA onarımı çalışmalarıyla Nobel Fizik Ödülü almıştır.	D	Y
55	Türkiye'nin iklim krizine karşı belirlediği hedeflerden biri 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi'dir.	D	Y
56	Braille alfabesi, işitme yetersizliği olan bireyler için geliştirilmiş kabartma yazıdır.	D	Y
57	Etkili iletişimde amaç yalnızca konuşmak değil, karşıdakini gerçekten anlamaktır.	D	Y
58	Kanun önünde eşitlik ilkesi Anayasa'nın 12. maddesinde yer alır.	D	Y
59	Mektup, e-posta ve dilekçe sözlü iletişime örnektir.	D	Y
60	Kaldırımdaki takip şeridi, görme yetersizliği olan bireylerin güvenli hareket etmesine yardımcı olur.	D	Y
61	"Check etmek" yerine "kontrol etmek" demek, millî kültürümüzü korumaya katkı sağlar.	D	Y
62	Mustafa Kemal, 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkmıştır.	D	Y
63	COVID-19 salgını İtalya'da başlayıp bütün dünyaya yayılmıştır.	D	Y
64	15 Temmuz 2016 darbe girişimi, milletin demokrasiye sahip çıkmasıyla başarısız olmuştur.	D	Y

65	Fırsat eşitliği yalnızca eğitim alanıyla ilgilidir.	D	Y
66	Göçmenler yalnızca can güvenliği nedeniyle yer değiştirir.	D	Y
67	Hızlı ulaşım sayesinde salgın hastalıkların yayılması yavaşlamıştır.	D	Y
68	Yazılı mesajlarda ses tonu ve yüz ifadesi görünmediği için mesajlar kolayca yanlış anlaşılabilir.	D	Y
69	Türkiye afetlerde yalnızca yardım gönderir, başka ülkelerden hiç yardım almaz.	D	Y
70	Küreselleşme, küçük yerel işletmeleri zor durumda bırakabilir.	D	Y
71	Ülkemize göç eden Ahıska Türkleri için Bitlis'te TOKİ konutları yapılmaktadır.	D	Y
72	Özel gereksinimli öğrencilerin yaşıtlarıyla aynı sınıfta eğitim almasına kaynaştırma eğitimi denir.	D	Y
73	Ormanlarımız Mavi Vatan olarak adlandırılır.	D	Y
74	Türkiye Maarif Vakfı, Kuzey Makedonya'nın başkenti Üsküp'te faaliyet göstermektedir.	D	Y
75	Millî kimlik; soy, dil, din, tarih, vatan ve kültür gibi unsurlardan oluşur.	D	Y
76	Sanayi İnkılabı'ndan önce alışverişin ve üretimin çoğu ülkenin içinde kalırdı.	D	Y
77	30 Ağustos, Cumhuriyet Bayramı olarak kutlanır.	D	Y
78	Rusya ile Ukrayna arasındaki tahıl sevkiyatı anlaşması Ankara'da imzalanmıştır.	D	Y
79	Eren Bülbül, 2017'de Trabzon Maçka'da teröristlerle mücadelede şehit olmuştur.	D	Y
80	Fosil yakıt kullanımı ve ağaç kesimi, iklim krizinin nedenleri arasındadır.	D	Y
81	Empati, kendini başkasının yerine koyup olaylara onun gözünden bakmaktır.	D	Y
82	Yusuf Akgün, altı yaşında geçirdiği bir kazada iki bacağını kaybetmiştir.	D	Y
83	"Sen hep gürültü yapıyorsun!" cümlesi ben diline örnektir.	D	Y
84	Mülteci; savaş, çatışma veya baskı yüzünden ülkesini terk etmek zorunda kalan kişidir.	D	Y
85	6 Şubat 2023 depremleri Erzincan merkezlidir.	D	Y

Puanını hesapla: Her doğru cevap **+5 XP**. Doğru sayım: _____ Toplam XP: _____

@akmese.onur Onur Akmeşe www.sosyalbilgilerim.com Onur Hocayla Sosyal Bilgiler Çok Kolay

ONUR AKMEŞE

TATİL GÖREVİ

7. SINIF • SOSYAL BİLGİLER

XP 3 / 6 GÖREV

OYUNCU

TOPLANAN YILDIZ

GÖREV 3 **BOŞLUK DOLDURMA** · 1. ve 2. Öğrenme Alanı Ödül: +320 XP

Kelime havuzundaki ifadeleri uygun boşluklara yaz. **Dikkat:** Havuzda iki ifade fazladır, onlar hiçbir boşluğa uymaz!

Kelime havuzu

Mondros | kitle | Somali | BEP | sen | Orhun | küreselleşme | atlı | Üsküp | iletişim | Tekâlif-i Millîye | Braille | 10. | Senegal | e-ticaret | kimlik | Emisyon | ben

1. Duygu, düşünce, bilgi ve deneyimlerin sözle, yazıyla veya sözsüz yollarla karşılıklı paylaşılmasına _____ denir.
2. Özel gereksinimli öğrenciler için hazırlanan bireyselleştirilmiş eğitim programı kısaca _____ olarak bilinir.
3. Millî Mücadele'de halk, _____ Emirleri gereği yiyecek, giyecek ve araçlarını orduya vermiştir.
4. Dünyanın ekonomik, kültürel ve siyasi olarak birbirine daha bağlı hâle gelmesi sürecine _____ denir.
5. Türkiye'nin yaptırdığı Eğitim ve Araştırma Hastanesi, 2015'ten beri Afrika ülkesi _____ halkına hizmet vermektedir.
6. Telefon, gazete, radyo, televizyon ve genel ağ gibi bilgiyi geniş kitlelere kısa sürede ulaştıran araçlara _____ iletişim araçları denir.
7. Görme yetersizliği olan bireylerin parmaklarıyla okuyabildiği kabartma yazıya _____ alfabesi denir.
8. I. Dünya Savaşı'nda yenilen Osmanlı Devleti _____ Ateşkesi'ni imzalamış, Anadolu'nun birçok yeri işgal edilmiştir.
9. Evden çıkmadan genel ağ üzerinden başka ülkelerden alışveriş yapmaya _____ denir.
10. Türkiye, iklim krizine karşı 2053 Net Sıfır _____ Hedefi'ni belirlemiştir.
11. Duygu ve düşünceyi karşıdakini suçlamadan, yargılamadan anlatmaya _____ dili denir.
12. Kastamonu'da özel gereksinimli bireylerin gelişimi için _____ terapi uygulaması yapılmaktadır.
13. Bir milletin dili, töresi, gelenekleri, değer yargıları ve yaşayış biçimiyle oluşan kendine özgü özelliklerinin bütününe millî _____ denir.
14. Türkiye Maarif Vakfı'nın faaliyet gösterdiği Kuzey Makedonya'nın başkenti _____ şehridir.
15. Herkesin dil, ırk, renk, cinsiyet, din ve benzeri sebeplerle ayrım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğu, Anayasa'nın _____ maddesinde belirtilmiştir.
16. Birlik ve beraberliği, vatan sevgisini anlatan; millî kimlik bilincinin en güzel belgelerinden biri _____ Yazıtlarıdır.

@akmese.onur Onur Akmeşe www.sosyalbilgilerim.com Onur Hocayla Sosyal Bilgiler Çok Kolay

Kelime havuzundaki ifadeleri uygun boşluklara yaz. **Dikkat:** Havuzda iki ifade fazladır, onlar hiçbir boşluğa uymaz!

Kelime havuzu

uzlaşma | Mavi | 253 | empati | Ankara | COVID-19 | popüler | Batuhan Eruçar | takip | Ahıska | fırsat | Yeşil | Orta | mülteci | Aziz Sancar | etkin | İstanbul | Birlik

17 Kendini başkasının yerine koyup olaylara onun gözünden bakmaya ve bunu ona hissettirmeye _____ denir.

18 Doğum yeri, cinsiyet, ekonomik durum ne olursa olsun insanların aynı haklara ve imkânlara sahip olmasına _____ eşitliği denir.

19 15 Temmuz, Demokrasi ve Millî _____ Günü olarak anılır.

20 Gelip geçici gündelik yaşam kültürüne _____ kültür denir.

21 Savaş, çatışma veya baskı yüzünden ülkesini terk etmek zorunda kalan kişiye _____ denir.

22 Söze olduğu kadar duyguya da dikkat ederek, sözü kesmeden dinlemeye _____ dinleme denir.

23 Kaldırımlarda görme yetersizliği olan bireylerin güvenli ve bağımsız hareket etmesini sağlayan düzenlemeye _____ şeridi denir.

24 15 Temmuz 2016 darbe girişiminde _____ vatandaşımız şehit, binlercesi gazi olmuştur.

25 Çin'in doğusundan başlayıp Türkiye üzerinden Avrupa'ya uzanan ulaşım hattına _____ Koridor denir.

26 Rusya ile Ukrayna arasındaki tahıl sevkiyatı anlaşması _____ şehrinde imzalanmış, koordinasyon merkezi de burada kurulmuştur.

27 Anlaşmazlıkta karşılıklı anlayışla ortak bir yol bulmaya _____ denir.

28 Spor alanında azmiyle örnek olan, serebral palsi ile doğan millî yüzücü _____ Çanakkale Anzak Koyu Yüzme Yarışı'nı birincilikle bitirmiştir.

29 Bilim alanında gurur kaynağımız olan _____ DNA onarımı çalışmalarıyla Nobel Kimya Ödülü almıştır.

30 Hızlı ulaşım nedeniyle kısa sürede bütün dünyaya yayılan _____ salgını, küreselleşmenin olumsuz bir yönünü gösterir.

31 Denizlerimize _____ Vatan denir.

32 Ülkemize göç eden _____ Türkleri için Bitlis'te TOKİ konutları yapılmaktadır.

GÖREV 4 **EŞLEŞTİRME** · 1. ve 2. Öğrenme Alanı — Ödül: +400 XP

Soldaki ifadelerin yanındaki kutuya, sağdaki uygun açıklamanın **harfini** yaz. Her açıklama kendi kutusu içinde yalnızca bir kez kullanılır.

Kavramlar ve tanımları

1.	Empati		A) El, kol, baş gibi organların hareketleri
2.	Ben dili		B) Bir milletin tamamını ilgilendiren önemli gelişmeler
3.	Etkin dinleme		C) Kendini başkasının yerine koyup olaylara onun gözünden bakmak
4.	Jest		D) İnsan olduğu için sahip olunan, devredilemez ve vazgeçilemez haklar
5.	İletişim engeli		E) Duygu ve düşünceyi suçlamadan, yargılamadan söylemek
6.	Temel insan hakları		F) Yönetimin zorla ve hukuka aykırı biçimde değiştirilmesi
7.	Millî mesele		G) Duygu ve düşüncelerin doğru aktarılmasını zorlaştıran etkenler
8.	Darbe		H) Söze ve duyguya dikkat ederek, sözü kesmeden dinlemek

Fırsat eşitliği uygulamaları ve sağladıkları

1.	Kaynaştırma eğitimi		A) Ailelerin kendi işlerine ve sosyal hayata zaman ayırmasını sağlar.
2.	Rampa ve asansör		B) Özel gereksinimli öğrencinin yaşıtlarıyla birlikte eğitim almasını sağlar.
3.	İşaret dili		C) Okula gidemeyen öğrencinin eğitimini sürdürmesini sağlar.
4.	Braille alfabesi		D) Tekerlekli sandalye kullananların binalarda hareket etmesini sağlar.
5.	Kısa mola merkezi		E) İşitme yetersizliği olanların iletişim kurmasını sağlar.
6.	Evde ve hastanede eğitim		F) Görme yetersizliği olanların yazılı bilgiye ulaşmasını sağlar.

Kişiler ve başarıları

1.	Batuhan Eruçar		A) Ağzıyla resim yapmayı öğrenip sergiler açan ressam
2.	Sare Aydın		B) İstanbul kemençesiyle Türk müziğini dünyaya tanıtan sanatçı
3.	Yusuf Akgün		C) Uzaya giden Türk astronot
4.	Aziz Sancar		D) Çanakkale Anzak Koyu Yüzme Yarışı'nı birincilikle bitiren millî yüzücü
5.	Alper Gezeravcı		E) Tıp fakültesini birincilikle bitiren psikiyatri uzmanı
6.	Derya Türkan		F) DNA onarımı çalışmalarıyla Nobel Kimya Ödülü alan bilim insanı

Millî günler ve önemli olaylar

1.	23 Nisan	A)	Demokrasi ve Millî Birlik Günü
2.	19 Mayıs	B)	Cumhuriyet Bayramı
3.	30 Ağustos	C)	Kahramanmaraş merkezli depremler
4.	29 Ekim	D)	Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı
5.	10 Kasım	E)	Zafer Bayramı
6.	15 Temmuz	F)	Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı
7.	6 Şubat 2023	G)	Atatürk'ün anıldığı, bayrakların yarıya indirildiği gün

Küreselleşme: kavramlar ve örnekler

1.	Orta Koridor	A)	Gelip geçici gündelik yaşam kültürü
2.	E-ticaret	B)	Üretim ve taşıma arttıkça yükselen, iklim krizini büyüten etken
3.	Popüler kültür	C)	Çin'den başlayıp Türkiye üzerinden Avrupa'ya uzanan ulaşım hattı
4.	COVID-19	D)	Kültür mirasımızı dijital sergi, konser ve tiyatrolarla tanıtan etkinlik
5.	Kültür Yolu Festivali	E)	Evden çıkmadan genel ağ üzerinden başka ülkelerden alışveriş yapmak
6.	Yeşil Vatan etkinlikleri	F)	Çin'de başlayıp hızlı ulaşım nedeniyle kısa sürede dünyaya yayılan salgın
7.	Karbon salınımı	G)	Okullarda fidan dikimi, atölye ve saha çalışmaları

Konular ve Türkiye'nin rolü

1.	Rusya-Ukrayna savaşı	A)	Eğitim, sağlık, barınma ve istihdam desteği
2.	İklim krizi	B)	Kızılay'ın İyilik Gemileri ile yardım taşınması
3.	Ahıska Türklerinin göçü	C)	2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi ve COP31'e ev sahipliği
4.	Suriyeli sığınmacılar	D)	Türkiye Maarif Vakfı'nın Üsküp'teki okulları
5.	Gazze'deki insani kriz	E)	Tahıl sevkiyatı anlaşmasının İstanbul'da imzalanması
6.	Balkanlarda eğitim	F)	Bitlis'te TOKİ konutları ve uyum planlaması

ONUR AKMEŞE

TATİL GÖREVİ

7. SINIF • SOSYAL BİLGİLER

XP 5 / 6 GÖREV

OYUNCU

TOPLANAN YILDIZ

GÖREV 5 BAĞLAM TEMELLİ AÇIK UÇLU SORULAR · 1. ve 2. Öğrenme Alanı Ödül: +230 XP

Önce bağlamı incele. Cevabını **bağlamdaki bilgilere ve konu bilgine** dayandırarak kesikli satırlara yaz. Her alt soru **+10 XP**!

1. Bağlam: Sınıf toplantısında iletişim

1.1 Sosyal Hayatta İletişim +20 XP

7-B sınıfı kermes gelirini nasıl kullanacağını konuştu; sonunda Defne'nin önerisi kabul edildi.

Ayaz: Bu parayla sınıf kitaplığına yeni kitaplar alalım.

Zeynep: *(Sözünü keserek)* Yine mi kitap? Senin önerilerin hep sıkıcı!

Ayaz: *(Kollarını kavuşturup başını çevirir, susar.)*

Defne: Zeynep, senin önerin ne? Anlatırsan dinleriz.

Zeynep: Teneffüste top hep başka sınıflarda kalıyor, biz oynayamıyoruz. Spor malzemesi alalım.

Defne: Ayaz, sen neden kitap istemiştin?

Ayaz: Kitapların hepsini okudum. Yeni kitap gelmeyince okuma isteğim azalıyor.

Defne: İki ihtiyaç da önemli. Paranın yarısıyla kitap, yarısıyla top alalım mı?

a Karşılaştırma **Zeynep'in iki konuşmasını karşılaştırınız. Hangisi sorunu çözüme yaklaştırmıştır? Neden?**

b Neden-sonuç **Defne'nin kullandığı etkili iletişim unsurlarını ve bunların sonuca etkisini açıklayınız.**

2. Bağlam: Sunumda etkili iletişim

1.1 Sosyal Hayatta İletişim +20 XP

Bilim şenliğinde aynı konuyu anlatan Elif ile Kerem'in sunumlarına ait gözlem notları ve dinleyici sonuçları aşağıdadır.

Ölçüt	Elif	Kerem
Göz teması	Dinleyicilere sık sık baktı.	Gözünü kâğıdından ayırmadı.
Ses ve vurgu	Önemli yerleri sesiyle vurguladı.	Baştan sona aynı tonda, hızlı okudu.
Sorulara yanıt	Soruyu sonuna kadar dinleyip yanıtladı.	Soru bitmeden yanıt vermeye başladı.
Anlatım	Kısa ve anlaşılır cümleler kurdu.	Çok sayıda yabancı sözcük kullandı.
"Anladım" diyen	26 kişiden 22'si	26 kişiden 9'u

a Veri yorumlama **Tabloya göre dinleyicilerin Kerem'in sunumunu daha az anlamasının iki nedenini yazınız.**

b Çözüm önerme **Kerem'in bir sonraki sunumunda daha etkili iletişim kurabilmesi için iki öneri yazınız.**

@akmese.onur Onur Akmeşe www.sosyalbilgilerim.com Onur Hocayla Sosyal Bilgiler Çok Kolay

3. Bağlam: Bilim merkezinde erişilebilirlik

1.2 Fırsat Eşitliği +20 XP

Okulun Sosyal Bilgiler kulübü, ilçede yeni açılan bilim merkezini gezdi ve aşağıdaki erişilebilirlik kontrol listesini doldurdu.

Kontrol edilen düzenleme	Durum
Ana girişte rampa	✓ Var
Tekerlekli sandalyenin geçebileceği genişlikte giriş turnikesi	✗ Yok
Tekerlekli sandalyeden ulaşılabilecek yükseklikte deney masası	✗ Yok
Kaldırımda takip şeridi	✓ Var, ama üzerine bisikletler park edilmiş
Sergi açıklamalarında kabartma yazı (Braille) ya da sesli anlatım	✗ Yok, açıklamalar yalnızca yazılı
Tanıtım filminde altyazı ve işaret dili çevirisi	✓ Var

a Karşılaştırma **Listeye göre işitme yetersizliği olan bir ziyaretçi ile görme yetersizliği olan bir ziyaretçinin merkezden yararlanma olanaklarını karşılaştırınız.**

b Yorumlama **Takip şeridi bulunduğu hâlde neden bir sorun olarak değerlendirilmelidir? Fırsat eşitliği açısından yorumlayınız.**

4. Bağlam: Sınavda fırsat eşitliği

1.2 Fırsat Eşitliği +20 XP

Az gören Mira, tahtadaki ve kâğıttaki küçük yazıları güçlükle okuyabiliyor. Öğretmeni, Sosyal Bilgiler sınavında Mira'ya büyük puntolarla yazılmış bir soru kâğıdı ve 10 dakika ek süre verdi. Sınavdan sonra Arda itiraz etti.
Arda: Bu haksızlık! Eşitlik, herkesin aynı kâğıtla ve aynı sürede sınava girmesi demektir.
Öğretmen: Bu sınav, yazıları ne kadar iyi gördüğünüzü değil, konuyu ne kadar öğrendiğinizi ölçmek için yapılıyor.

a Hata bulma **Arda'nın itirazındaki yanlış düşünceyi, öğretmenin sözünden de yararlanarak fırsat eşitliği kavramıyla açıklayınız.**

b Örnekleme **Okulda, bir öğrencinin ihtiyacına göre yapılan ve fırsat eşitliği sağlayan başka bir düzenlemeye örnek veriniz. Bu düzenlemenin öğrenciye katkısını yazınız.**

5. Bağlam: Tekâlif-i Millîye Emirleri ve halkın desteği

1.3 Millî Meseleler +30 XP

Sakarya Meydan Muharebesi'nden önce, 7-8 Ağustos 1921'de, Başkomutan Mustafa Kemal Paşa ordunun ihtiyaçlarını karşılamak için **Tekâlif-i Millîye Emirleri**'ni yayımladı. Emirlerden bazıları şunlardır:

- Her ev orduya birer kat çamaşır, birer çift çorap ve çarık verecek.
- Tüccarın ve halkın elindeki yiyecek, kumaş gibi malların yüzde 40'ı, bedeli sonradan ödenmek üzere orduya verilecek.
- Halkın elindeki silah ve cephane üç gün içinde orduya teslim edilecek.
- Taşıt sahipleri ayda bir kez, 100 km'yi geçmeyen bir yolda ordunun yükünü ücretsiz taşıyacak.

Yoksulluğa rağmen halk elindekini orduyla paylaştı. Kadınlar da kağnılarla cepheye cephane taşıdı.

a Çıkarım **Emirlere bakarak millî meselelerin kimleri ilgilendirdiğine dair hangi yargıya ulaşılabilir?**

b Yorumlama **Ordunun temel ihtiyaçlarının halktan istenmesi, devletin o günkü durumu hakkında ne gösterir?**

c Neden-sonuç **Halkın bu emirlere destek vermesinin Millî Mücadele'nin sonucuna etkisini açıklayınız.**

6. Bağlam: Manşetlerde millî meseleler

1.3 Millî Meseleler +20 XP

Aşağıda farklı günlerde gazetelerde yer alan dört manşet verilmiştir.

1. **Filenin Sultanları Avrupa şampiyonu oldu, şehir meydanları bayram yerine döndü**
2. **Selden etkilenen ilçe için başlatılan kampanyada iki günde binlerce koli yardım toplandı**
3. **Geleneksel Türk ebru sanatı UNESCO'nun Somut Olmayan Kültürel Miras listesine alındı**
4. **Şehidimiz binlerce kişinin katıldığı törenle son yolculuğuna uğurlandı**

a Karşılaştırma **1 ve 4. manşetteki olayları, uyandırdığı duygular ve toplumdaki ortak etkisi bakımından karşılaştırınız.**

b Değerlendirme **Bir öğrenci "Millî meseleler yalnızca savaş ve terör gibi güvenlik konularıdır." demiştir. Manşetlerden yararlanarak bu görüşü değerlendiriniz.**

7. Bağlam: Bir günde küreselleşmenin izleri

2.1 Küreselleşme +20 XP

Zehra, bir gün boyunca yaşadıklarını not defterine şöyle yazdı:

07.30 Kahvaltıda yediğim kakaolu kremanın kakaosu, Fildişi Sahili'nden gemiyle gelmiş.

10.40 Derste, yurt dışındaki kardeş okulumuzun öğrencileriyle görüntülü görüşerek ortak proje hazırladık.

19.30 Haberlerde artan uluslararası üretim ve taşımacılığın sera gazı salımını yükselttiği, dünyanın birçok yerinde sıcaklık rekorları kırıldığı anlatıldı.

21.00 Dedem, ucuz ithal halılar yaygınlaşınca gençliğinde köyde her evde dokunan kilimin artık yalnızca birkaç kişi tarafından dokunduğunu anlattı.

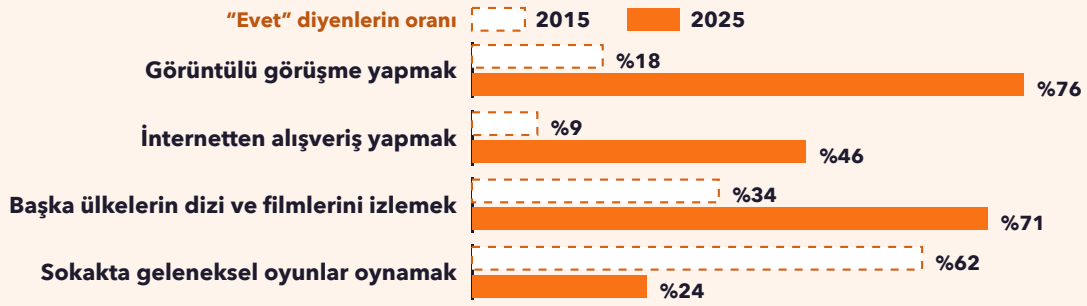
a Çıkarım **Notlardan küreselleşmenin itici gücünü gösteren iki olayı ve dayandıkları teknolojiyi yazınız.**

b Sınıflandırma **Notlardaki olaylardan küreselleşmenin olumlu ve olumsuz etkilerine birer örnek yazınız.**

8. Bağlam: Anket sonuçlarında küreselleşme

2.1 Küreselleşme +30 XP

Bir ilçedeki ortaokul öğrencilerine 2015 ve 2025'te "Aşağıdakileri haftada en az bir kez yapıyor musunuz?" sorusu soruldu. "Evet" diyenlerin oranı grafikte verilmiştir.

a Veri yorumlama **Grafikte iletişim teknolojilerindeki gelişmeyle açıklanabilecek iki değişime örnek veriniz. Neden?**

b Yorumlama **Geleneksel oyunlardaki değişimi küreselleşmenin kültüre etkisi açısından yorumlayınız.**

c Çözüm önerme **Okullar bu sonuçlara göre yerel kültürü yaşatmak için ne yapabilir? Bir öneri yazınız ve önerinizin yerel kültürü yaşatmaya katkısını açıklayınız.**

9. Bağlam: Barış ve yardımda Türkiye

2.2 Ülkemizin Rolü +20 XP

A Rusya ile Ukrayna savaşırken Türkiye ve Birleşmiş Milletlerin ara buluculuğuyla tahıl sevkiyatı anlaşması 2022'de İstanbul'da imzalandı. Karadeniz'den gemilerle tahıl taşınmasını izleyen ortak koordinasyon merkezi İstanbul'da kuruldu. Bu iki ülke, dünyanın önemli tahıl üreticileri arasındadır.

B Türk Kızılay'ın İyilik Gemisi, savaştan etkilenen Gazze halkı için gıda ve ilaç taşıdı.

C Türkiye'nin Somali'nin başkenti Mogadişu'da yaptırdığı hastane 2015'ten beri hizmet veriyor. Hastanede Somalili sağlık çalışanları da yetiştiriliyor.

a Neden-sonuç **A haberindeki anlaşmanın yalnızca iki ülkeyi değil, dünyadaki pek çok insanı nasıl etkilediğini açıklayınız.**

b Karşılaştırma **B ve C haberlerinde yapılan yardımları amaçları ve etkisinin ne kadar süreceği bakımından karşılaştırınız.**

10. Bağlam: Model Birleşmiş Milletler'de iklim krizi

2.2 Ülkemizin Rolü +30 XP

Okulda düzenlenen Model Birleşmiş Milletler etkinliğinde öğrenciler farklı ülkeleri temsil ederek iklim krizini tartıştı.
Selin (kuraklık yaşayan bir ülke): Son yıllarda yağışlar çok azaldı. Tarlalarımız kurudu; köylerdeki insanlar iş bulmak için komşu ülkelere göç etmeye başladı.
Bora (sanayi ülkesi): Fabrikalarımızın sera gazı salımını azaltırsak üretimimiz düşer. Önce diğer ülkeler adım atsın, biz sonra bakarız.
Ece (Türkiye): Ülkemiz 2053 yılına kadar net sıfır emisyon hedefine ulaşmak için çalışıyor. Ayrıca kuraklık yaşayan bölgelerde su kuyusu açma ve tarım alanındaki deneyimimizi paylaşmaya hazırız.

a Neden-sonuç **Selin'in anlattığı sorunun zamanla komşu ülkeleri de etkileyen bölgesel bir soruna nasıl dönüşebileceğini açıklayınız.**

b Değerlendirme **Bora'nın tutumunu küresel sorunların çözümü açısından değerlendiriniz.**

c Çıkarım **Ece'nin konuşmasına göre Türkiye'nin iklim krizine karşı üstlendiği ve üstlenmeye hazır olduğunu belirttiği iki farklı rolü yazınız.**

BOSS TESTLER · 1. ve 2. Öğrenme Alanı — Ödül: +600 XP

Boss bölümü! Üç testte bütün konulardan karışık **30 soru** var. Her testi süre tutarak çöz, sonra cevap anahtarından kontrol et. Her doğru cevap **+20 XP**.

1. TEST
10 soru • Süre: 15 dakika • Her doğru **+20 XP**

Doğru: _____ Yanlış: _____ Boş: _____

1 Rehber öğretmen, tahtaya aşağıdaki tanımı yazmıştır.

> **Özel gereksinimli birey:** Fiziksel, zihinsel, duygusal veya gelişimsel açıdan yaşıtlarından farklı ihtiyaçları olan, bu nedenle ek destek ve eğitime ihtiyaç duyan kişidir.

Öğretmen, bir öğrencinin bu kapsamda olup olmadığını anlamak için iki soru sorulması gerektiğini söylemiştir: "Öğrencinin ihtiyaçları yaşıtlarından farklı mı?" ve "Bu ihtiyaç ek destek ya da eğitim gerektiriyor mu?" Ayrıca özel gereksinimin doğuştan durumlar, hastalıklar, kazalar ve çevresel etkenler gibi farklı nedenlerle ortaya çıkabileceğini hatırlatmıştır.

Buna göre aşağıdaki öğrencilerden hangisi özel gereksinimli birey kapsamında <u>değerlendirilemez</u>?

A) Matematikte yaşıtlarının çok ilerisinde olduğu için ek eğitim programına alınan Ece
B) Ailesiyle başka bir şehre taşınıp yeni okuluna kısa sürede uyum sağlayan Mert
C) Dikkat eksikliği nedeniyle derslerde destek eğitim almaya ihtiyaç duyan Kaan
D) Geçirdiği bir kazadan sonra tekerlekli sandalye kullanmaya başlayan Elif

2 Bir öğrenci, yüz yıl önceki yaşamla günümüzdeki yaşamı bazı alanlarda karşılaştırmak için aşağıdaki tabloyu hazırlamıştır.

	Yüz yıl önce	Günümüzde
Yolculuk	İstanbul'dan Avrupa'daki bir şehre trenle günlerce gidilirdi.	Aynı yolculuk uçakla birkaç saat sürer.
Haberleşme	Başka ülkedeki bir yakına gönderilen mektup haftalar sonra ulaşırdı.	Mesaj ve görüntülü görüşmeyle anında haberleşilir.
Alışveriş	İnsanlar çoğunlukla yakın çevrelerindeki dükkânlardan alışveriş yapardı.	Genel ağ üzerinden başka ülkelerdeki satıcılardan ürün alınabilir.
Bilgiye ulaşma	Bilgi edinmek için çoğunlukla kütüphaneye gidilir, kitap ve ansiklopediler taranırdı.	Aranan bilgiye genel ağ üzerinden birkaç saniyede ulaşılabilir.

Tablodaki değişimlerin ortaya çıkmasında aşağıdakilerden hangisi ortak etkendir?

A) Ülkeler arasındaki sınırların ortadan kalkması
B) Dünya nüfusunun hızla artması
C) Yerel üretimin ihtiyaçları karşılayamaması
D) Ulaşım ve iletişim teknolojilerinin gelişmesi

3 İletişimde ileti; dile özgü ses ve sözcüklerle konuşarak, yazı aracılığıyla ya da beden hareketi, jest, mimik ve işaret gibi sözcük içermeyen yollarla aktarılabilir. İletişimin türü belirlenirken kullanılan araca değil, iletinin nasıl aktarıldığına bakılır. Örneğin telefonla yapılan bir görüşme sözlü, telefondan gönderilen yazılı bir mesaj ise yazılı iletişimdir.

Durum 1: Toplantıda olan annesine telefonla ulaşamayan Elif, ona sesli mesaj bırakarak okuldan geç çıkacağını söyledi.
Durum 2: Kavşaktaki trafik polisi, düdüğünü çalıp kolunu kaldırarak araçlara durmalarını işaret etti.

Durum 1 ve Durum 2'de kullanılan iletişim türleri sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

A) Sözlü – Sözsüz
B) Sözlü – Sözlü
C) Yazılı – Sözsüz
D) Yazılı – Sözlü

4 Ela, bir yıl boyunca katıldığı bazı etkinlikleri ajandasına not etmiştir. Bu notlardan bazıları şunlardır:

23 Nisan	Okuldaki törende egemenliğin millete ait olduğunu anlatan bir şiir okudum.
30 Ağustos	Ailemle birlikte balkonumuza bayrak astık.
29 Ekim	Cumhuriyet'in ilanının yıl dönümü için okulumuzda düzenlenen fener alayına katıldım.
10 Kasım	Saat 09.05'te bütün okul olarak saygı duruşunda bulunduk.
15 Temmuz	Demokrasi şehitlerimizi anmak için düzenlenen programa katıldık.

Ela'nın katıldığı bu etkinliklerin ortak amacı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kazanılan askerî zaferleri kutlamak
B) Atatürk'ün hayatını ve eserlerini tanıtmak
C) Millî bilinci ve ortak kimliği güçlendirmek
D) Demokrasi uğruna can verenleri anmak

5 **İnsani yardım:** İhtiyaç sahiplerine afet, savaş ve yoksulluk gibi durumlarda doğrudan gıda, ilaç, barınma gibi temel ihtiyaçların ya da sağlık hizmetinin ulaştırılmasıdır.

Bir öğrenci, Türkiye ile ilgili aşağıdaki haber başlıklarını sınıf panosuna asmıştır.

I. Türkiye, 2053 yılı için belirlediği net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda yeni adımlar attı.
II. Türk Kızılayın İyilik Gemisi, Gazze halkı için gıda ve ilaç taşıdı.
III. Türkiye'nin ev sahipliğinde Rusya ile Ukrayna arasında tahıl sevkiyatı anlaşması imzalandı.
IV. AFAD, depremden etkilenen bir ülkeye çadır, battaniye ve ilaç gönderdi.

Bu haber başlıklarından hangileri Türkiye'nin insani yardım faaliyetlerine örnektir?

A) II ve IV
B) I ve II
C) II, III ve IV
D) I, III ve IV

6 **Durum 1:** Gece yarısı üst kattaki dairenin yüksek müzik sesinden rahatsız olan Selin Hanım, komşusunun kapısını çalıp "Siz hiç başkasını düşünmüyor musunuz?" diye bağırdı. Komşusu da sesini yükseltti, iki aile uzun süre birbiriyle konuşmadı.
Durum 2: Aynı sorunu yaşayan Murat Bey ise ertesi gün komşusuna "Gece müzik sesi gelince uyuyamıyorum, sabah erkenden işe gitmem gerekiyor." dedi. Komşusu özür diledi ve geç saatlerde kulaklık kullanacağını söyledi.

Bu iki durumdan hareketle ulaşılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Komşuluk sorunları ancak yüz yüze konuşularak çözülebilir.
B) Suçlayıcı bir dil, tarafların birbirine öfkelenmesine yol açabilir.
C) Duyguyu suçlamadan anlatmak, karşı tarafın anlayış göstermesini kolaylaştırır.
D) Aynı sorun, kullanılan iletişim biçimine göre farklı sonuçlar doğurabilir.

7 Fırsat eşitliği, herkese aynı şeyi vermek değildir. Her bireyin kendi ihtiyacına uygun destekle aynı haklara ve imkânlara ulaşabilmesidir. Bir uygulamanın fırsat eşitliğine uygun olup olmadığını anlamak için şu sorulur: Bu uygulama, bir öğrencinin önündeki engeli kaldırıyor mu, yoksa bazı öğrencileri haklardan uzaklaştırıyor mu?

Bu açıklamaya göre bir okulda yapılan;

I. tekerlekli sandalye kullanan öğrencinin sınıfının zemin kata taşınması,
II. sınıf başkanlığına yalnızca ders notları yüksek öğrencilerin aday olabilmesi,
III. işitme yetersizliği olan öğrenci için derslerde işaret dili tercümanı bulundurulması,
IV. uzun süre hastanede yatan öğrencinin derslerini hastanede eğitim yoluyla sürdürmesi

uygulamalarından hangileri fırsat eşitliğine örnektir?

A) I ve III
B) I, III ve IV
C) I, II ve IV
D) II, III ve IV

8 Ülkemizde 2021 yazında büyük orman yangınları çıktı. Yangınların aynı anda birçok ilde sürmesi, söndürme çalışmalarını zorlaştırdı. Bu sırada başka ülkelerden gelen yangın söndürme uçakları ve ekipler de çalışmalara katıldı. 6 Şubat 2023'teki Kahramanmaraş merkezli depremlerden sonra da pek çok ülkenin arama kurtarma ekipleri, Türk ekipleriyle birlikte çalıştı. Türkiye de deprem, sel ve yangın gibi afetler yaşayan birçok ülkeye ekip ve yardım malzemesi göndermektedir.

Bu bilgilerden hareketle;

I. Ülkemizdeki orman yangınlarının çoğu insan kaynaklıdır.
II. Türkiye, afetlerde diğer ülkelerle karşılıklı dayanışma içindedir.
III. Büyük afetlerde bir ülkenin kendi imkânları ihtiyacı karşılamayabilir.
IV. Afetlerle mücadelede uluslararası iş birliğinden yararlanılmaktadır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) II ve IV
B) I ve III
C) II, III ve IV
D) I, II ve III

9 Aşağıdaki tabloda, bazı olaylar karşısında toplumumuzun gösterdiği tutumlar ve öne çıkan duygular verilmiştir.

Olay	Toplumun tutumu	Öne çıkan duygular
Millî bir sporcunun olimpiyatlarda altın madalya kazanması	Kutlamalar yapılır, tebrik mesajları paylaşılır.	Gurur, sevinç
Bir bilim insanımızın uluslararası bir ödül kazanması	Başarısı takdir edilir, gençlere örnek gösterilir.	Gurur, umut
Bir ilimizde sel felaketi yaşanması	Yardım kampanyaları düzenlenir, gönüllüler bölgeye gider.	Üzüntü, dayanışma
Bir askerimizin şehit olması	Anma törenleri yapılır, şehit ailesi yalnız bırakılmaz.	Hüzün, minnet

Tablodaki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Toplum, ortak sevinç ve acılarda bir araya gelir.
B) Zor zamanlarda yardımlaşma ve dayanışma öne çıkar.
C) Şehit haberleri toplumda hüzün ve minnet duygusu uyandırır.
D) Spor başarıları, toplumda yardım kampanyalarının düzenlenmesine yol açar.

10 Ege Bölgesi'ndeki bir zeytinyağı kooperatifi, üreticilerden topladığı zeytinyağını şişeleyerek yurt dışına satmaktadır. Kooperatifin yıllara göre yurt dışına sattığı ürün miktarı aşağıdaki grafikte verilmiştir.

2020 yılında dünya genelinde yaşanan salgın nedeniyle birçok ülke, ulaşım ve ticarete kısıtlamalar getirmiştir. 2021 yılından itibaren bu kısıtlamalar yavaş yavaş kaldırılmıştır. Kooperatifin üretim miktarı ise bu yıllarda önemli bir değişiklik göstermemiştir.

Grafik ve verilen bilgiye göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Dünyadaki bir gelişme, yerel üreticilerin ticaretini de etkileyebilir.
B) Kooperatifin dış satışları her yıl düzenli olarak artmıştır.
C) Salgından sonra satışlar, salgın öncesindeki düzeye ulaşamamıştır.
D) Satışlardaki artışın nedeni, kooperatifin ürün çeşidini artırmasıdır.

2. TEST

10 soru • Süre: 15 dakika • Her doğru **+20 XP**

Doğru: _____ **Yanlış:** _____ **Boş:** _____

1 Türkiye'de çekilen diziler bugün Güney Amerika'dan Orta Doğu'ya kadar pek çok ülkede izlenmektedir. Bu dizilerle birlikte Türk mutfağına, Türkçeye ve ülkemizin tarihî yerlerine ilgi artmıştır. Ülkemize gelen turistlerin bir kısmı, dizilerde gördükleri yerleri gezmek için Türkiye'yi tercih etmektedir. Yurt dışından getirilen kahve çekirdeğini işleyen yerli üreticiler de Türk kahvesini dünyaya tanıtmaktadır. Bazı ülkelerde Türk kahvesi sunan kafeler açılmakta, Türk kahvesinin nasıl hazırlandığı gösterilmektedir.

Bu bilgiler küreselleşmeyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisini desteklemektedir?

A) Küreselleşme, yerel kültürlerin zaman içinde kaybolmasına yol açar.
B) Kültürel etkileşim, gelişmiş ülkelerden diğerlerine doğru tek yönlü olur.
C) Küreselleşen dünyada bir ülke, başka toplumların kültürünü de etkileyebilir.
D) Küreselleşmenin en belirgin etkileri, ülkelerin ekonomik hayatında görülür.

2 Grup ödevini zamanında yetiştiremeyen dört arkadaş, sorunu konuşmak ve görevleri yeniden paylaşmak için bir araya gelmiştir. Toplantıda bazıları kendi duygularını anlatırken bazıları arkadaşlarını suçlamış, bu yüzden konuşma bir süre gerginleşmiştir.

Toplantıda kurulan cümlelerden bazıları şunlardır:

I. Görev dağılımı son güne kalınca ödevi yetiştiremeyeceğiz diye çok endişelendim.
II. Sen hiçbir zaman sorumluluk almıyorsun, her işi bize bırakıyorsun.
III. Fikrim dinlenmeden karar verildiğinde kendimi gruptan dışlanmış hissediyorum.
IV. Toplantılara hep geç geliyorsun, bu yüzden hiçbir şey zamanında bitmiyor.

Bu cümlelerden hangileri ben diline örnektir?

A) I ve III **B)** I, II ve III
C) I, III ve IV **D)** II ve IV

3 Sosyal bilgiler dersinde millî meseleler konusunu işleyen öğretmen, "Bir ülkenin bağımsızlığı, güvenliği ve ekonomisiyle ilgili sorunların çözümünde kimlerin sorumluluğu vardır?" diye sormuştur. Öğrencilerden Deniz söz alarak şunları söylemiştir:

Deniz: Bence millî meseleler yalnızca devletin ve yöneticilerin sorumluluğundadır. Ülkenin güvenliği, bağımsızlığı ya da ekonomisi söz konusu olduğunda kararları onlar verir, gereken işleri de devlet kurumları yapar. Sıradan vatandaşların bu konularda yapabileceği bir şey yoktur.

Aşağıdakilerden hangisi Deniz'in bu görüşünün yanlış olduğunu gösteren bir kanıttır?

A) Sınır güvenliğinin askerî birlikler tarafından sağlanması
B) Uluslararası anlaşmaların devlet yöneticilerince imzalanması
C) Kanunların Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılması
D) Millî Mücadele'de halkın ordunun ihtiyaçlarını karşılaması

4 Okullarının erişilebilirlik durumunu inceleyen öğrenciler, önce okulda tekerlekli sandalye kullanan, görme yetersizliği olan, işitme yetersizliği olan ve dil ve konuşma güçlüğü yaşayan öğrenciler bulunduğunu öğrenmiştir. Ardından bu öğrencilerin ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak aşağıdaki kontrol listesini doldurmuşlardır.

Düzenleme	Durum
Giriş kapısında rampa	Var
Katlar arasında asansör	Var
Koridorlarda takip şeridi	Yok
Sınıf kapılarında kabartma yazılı (Braille) tabela	Yok
Zil için ışıklı uyarı sistemi	Var
Destek eğitim odasında konuşma çalışmaları	Var

Bu kontrol listesine göre okulda öncelikle hangi öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik yeni düzenleme yapılmalıdır?

A) Tekerlekli sandalye kullanan öğrencilerin
B) Görme yetersizliği olan öğrencilerin
C) İşitme yetersizliği olan öğrencilerin
D) Dil ve konuşma güçlüğü olan öğrencilerin

5 2022 yılında Rusya ile Ukrayna arasındaki savaş nedeniyle Karadeniz limanlarından tahıl taşınamaz hâle geldi. Bu tahılı satın alan birçok ülkede ekmek ve gıda fiyatları hızla yükseldi. Savaştan kaçan milyonlarca Ukraynalı da komşu ülkelere sığındı. Türkiye'nin girişimleriyle taraflar İstanbul'da bir araya geldi ve tahılın gemilerle güvenli biçimde taşınmasını sağlayan bir anlaşma imzalandı. Gemilerin denetimi için İstanbul'da bir koordinasyon merkezi kuruldu. Anlaşma sayesinde milyonlarca ton tahıl dünyaya ulaştırıldı.

Bu gelişmede Türkiye'nin üstlendiği rol ve çözümüne katkı sağladığı sorun sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

A) Ara buluculuk – Gıda krizi
B) Ara buluculuk – Göç
C) İnsani yardım – Gıda krizi
D) İnsani yardım – Göç

6 Fabrikalardan, taşıtlardan ve ısınmadan kaynaklanan gazlar atmosferde ülke sınırı tanımadan yayılır. Bu gazların artması dünyanın ortalama sıcaklığını yükseltmekte; kuraklık, sel ve orman yangınları gibi olayları sıklaştırmaktadır. Dünyada üretim, tüketim ve taşımacılık arttıkça doğa üzerindeki baskı da büyümektedir. Bu nedenle ülkeler, iklim krizine karşı ortak hedefler belirleyerek anlaşmalar imzalamaktadır. Örneğin 2015'te kabul edilen Paris İklim Anlaşması'yla ülkeler, dünyanın ortalama sıcaklığındaki artışı sınırlamayı hedeflemiştir. Türkiye de bu anlaşmayı onaylamış ve 2053 yılı için net sıfır emisyon hedefi belirlemiştir.

Bu metinden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Çevre sorunlarının etkileri tek bir ülkeyle sınırlı kalmaz.
B) Ekonomik faaliyetlerin artması çevre sorunlarını büyütebilir.
C) İklim krizinin etkileri sanayisi gelişmiş ülkelerde daha az görülür.
D) Çevre sorunlarının çözümünde uluslararası iş birliğine başvurulur.

7 **Millî mesele:** Bir milletin tamamını ilgilendiren; bağımsızlık, vatan bütünlüğü, güvenlik, ekonomi ve kültür gibi alanlarla ilgili önemli konulardır. Millî meseleler yalnız yöneticileri değil, toplumun her bireyini ilgilendirir. Örneğin Mavi Vatan'daki haklarımızın korunması, bütün milleti ilgilendirdiği için millî bir meseledir.

Bu açıklamaya göre;
I. terörle mücadele edilmesi,
II. Türkçenin yabancı sözcüklerin etkisinden korunması,
III. tarihî eserlerin yurt dışına kaçırılmasının önlenmesi,
IV. bir ilçedeki pazar yerinin başka bir mahalleye taşınması
konularından hangileri millî mesele olarak değerlendirilebilir?

A) I, II ve III **B)** I ve III
C) II, III ve IV **D)** I, II ve IV

8 Öğretmen, öğrencilerden derdini anlatan bir arkadaşlarını nasıl dinlediklerini yazmalarını istemiştir.

Öğrenci	Arkadaşını dinlerken yaptıkları
Ada	Göz teması kurdu, ancak arkadaşı sözünü bitirmeden başından geçen benzer bir olayı anlatmaya başladı.
Bora	Sözünü hiç kesmedi, ancak dinlerken bir yandan da telefonundaki mesajlara baktı.
Cem	Sonuna kadar dikkatle dinledi, ardından "Bence abartıyorsun, bu çok küçük bir sorun." dedi.
Duru	Sözünü kesmeden, göz teması kurarak dinledi, ardından "Bu duruma çok üzülmüşsün." dedi.

Tablodaki öğrencilerden hangisi etkin dinleme yapmıştır?

A) Ada **B)** Bora **C)** Cem **D)** Duru

9 Türkiye; Türkiye Maarif Vakfı, TİKA ve diğer kurumları aracılığıyla dünyanın farklı bölgelerinde projeler yürütmektedir. Bir öğrenci, bu projelerden bazılarını aşağıdaki kartlara not etmiştir.

Kuzey Makedonya: Türkiye Maarif Vakfının açtığı okullarda öğrenciler eğitim görmektedir.
Somali: Türkiye'nin yaptırdığı eğitim ve araştırma hastanesi hastalara hizmet vermekte, yerel sağlıkçıları da yetiştirmektedir.
Kolombiya: İspanyolcaya çevrilen Türk yazarlarının kitapları, gezici kütüphaneyle halka ulaştırılmıştır.
Azerbaycan: Karabağ bölgesindeki hastanelerin tıbbi donanım ihtiyacı Türkiye'nin desteğiyle karşılanmıştır.

Bu bilgilere göre Türkiye'nin aşağıdaki alanların hangisinde destek verdiğine ulaşılamaz?

A) Eğitim **B)** Ulaşım **C)** Sağlık **D)** Kültür

10 Doğuştan görme yetersizliği olan Zehra, okumayı kabartma yazıyla (Braille) öğrendi. Satranca ilgi duyunca öğretmenleri ona, taşları dokunarak ayırt edilebilen özel bir satranç takımı buldu. Belediyenin ücretsiz kursuna katılan Zehra her gün saatlerce çalıştı, kaybettiği maçlardan sonra da vazgeçmedi. Birkaç yıl içinde görme engelliler satranç turnuvalarında dereceler kazandı.

Bu metinden hareketle;
I. Kişinin kararlılığı, başarıya ulaşmasında etkili olmuştur.
II. Çevrenin sağladığı imkânlar, yeteneğin gelişmesine katkı sunmuştur.
III. Özel gereksinimli bireylerin hakları yasalarla güvence altına alınmıştır.
IV. Görme yetersizliği, spor alanında başarı kazanmasına engel olmamıştır.
yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I, II ve IV **B)** I, II ve III
C) I ve IV **D)** II ve III

3. TEST 10 soru • Süre: 15 dakika • Her doğru **+20 XP**

Doğru: _____ **Yanlış:** _____ **Boş:** _____

1 Millî Mücadele ile 15 Temmuz 2016 darbe girişimine karşı verilen mücadele aşağıdaki tabloda karşılaştırılmıştır.

	Millî Mücadele	15 Temmuz 2016
Tehlike	Ülkenin düşman devletlerce işgal edilmesi	Demokrasiye yönelik bir darbe girişimi
Halkın tutumu	Halk, evindeki yiyecek, giyecek ve aracı orduya verdi.	Halk meydanlara ve köprülere çıkarak girişime direndi.
Haberleşme	Telgraf, gazete ve ulaklar	Televizyon, telefon ve sosyal medya
Sonuç	Bağımsızlık kazanıldı.	Girişim başarısız oldu.

Tabloya göre aşağıdakilerden hangisi iki olayın ortak yönüdür?

A) Tehlikenin düşman devletlerin işgalinden kaynaklanması
B) Halkın haberleşmede sosyal medyadan yararlanması
C) Halkın orduya yiyecek ve giyecek desteği vermesi
D) Milletin ortak bir tehlikeye karşı birlik olması

2 Bir öğrenci, Türkiye'nin son yıllarda komşularıyla ve diğer ülkelerle kurduğu ilişkilere dair gazete arşivinden aşağıdaki örnekleri derleyerek sınıf panosuna asmıştır.

- Türk ve Yunan sanatçılar, 2024 yılında bir tiyatro oyununu birlikte sahnelemiştir.
- Türkiye ve Ermenistan millî futbol takımları, uluslararası turnuvalarda resmî maçlar yapmıştır.
- Türkiye, Türk Devletleri Teşkilatı üyesi ülkelerle ortak arkeolojik kazılar yapmaktadır.
- Türkiye, Afrika'dan Balkanlara uzanan bölgelerdeki gerginliklerde taraflar arasında ara buluculuk yapmıştır.

Bu örnekler Atatürk'ün aşağıdaki sözlerinden hangisiyle doğrudan ilişkilidir?

A) "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir."
B) "Yurtta sulh, cihanda sulh."
C) "Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş olur."
D) "Ne mutlu Türküm diyene!"

3 Sosyal bilgiler öğretmeni, kanun önünde eşitlik ilkesini anlatmak için Anayasamızın 10. maddesini tahtaya yazmıştır.

> Herkes; dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayrım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

Öğretmen, bu maddenin herkese her durumda aynı şeyin yapılması anlamına gelmediğini, farklı durumdaki kişiler için farklı düzenlemeler yapılabileceğini; ancak kimsenin sayılan özellikleri nedeniyle haklardan ve imkânlardan yoksun bırakılamayacağını açıklamıştır.

Aşağıdaki durumlardan hangisi bu maddeye aykırıdır?

A) Bursluluk sınavına giren öğrencilerin aldıkları puana göre sıralanması
B) Görme yetersizliği olan adaylara sınavda okuyucu desteği verilmesi
C) Kız çocuklarının cinsiyetleri gerekçe gösterilerek ücretsiz yüzme kursuna kaydedilmemesi
D) Trafik kurallarına uymayan sürücülere kanunda belirtilen para cezasının verilmesi

4 Dijital ortam; mesajlaşma, e-posta, görüntülü görüşme ve sosyal medya gibi araçlarla iletişimi hızlandırmış ve kolaylaştırmıştır. Ancak yazılı mesajlaşmada ses tonu, yüz ifadesi ve jestler doğrudan aktarılmadığı için iletiler kolayca yanlış anlaşılabilir. Bazı durumlarda ise teknik sorunlar nedeniyle ileti karşı tarafa hiç ulaşmayabilir ya da eksik ulaşabilir. Duygu, düşünce ve ihtiyaçların doğru ve açık biçimde aktarılmasını zorlaştıran ya da önleyen her türlü etkene iletişim engeli denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi dijital ortamda karşılaşılan bir iletişim engeline örnek değildir?

A) Yanlış anlaşılan mesajı ek açıklamayla netleştirmek
B) Görüntülü görüşmede bağlantının sık sık kopması
C) Mesajda anlamı herkesçe bilinmeyen kısaltmalar kullanmak
D) Ekran arkasında olunca kırıcı yorumlar yazmak

5 Küreselleşme; ekonomi, kültür, sağlık ve çevre gibi pek çok alanda insanların hayatını değiştirmiştir. Bu değişimlerin bir kısmı insanlara yeni fırsatlar sunarken bir kısmı da yeni sorunlara yol açmaktadır.

Küreselleşmenin etkilerini araştıran öğrenciler şu örnekleri bulmuştur:

I. Mahalledeki küçük dükkânların, dünya çapında faaliyet gösteren büyük şirketlerle rekabette zorlanması
II. Bir ülkede geliştirilen tedavi yönteminin kısa sürede başka ülkelerde de uygulanması
III. Bir ülkede başlayan salgının, hızlı ulaşım nedeniyle kısa sürede dünyaya yayılması
IV. Günlük konuşmada, Türkçesi varken yabancı sözcük kullanımının artması

Bu örneklerden hangileri küreselleşmenin olumsuz etkilerine örnektir?

A) I ve III **B)** II, III ve IV
C) I, III ve IV **D)** I, II ve IV

6 Bir öğrenci, özel gereksinimli bireyler için yapılan bazı uygulamaları ve bunların sağladığı katkıları tabloda eşleştirmiştir. Ancak iki satırdaki katkıları yanlışlıkla birbirinin yerine yazmıştır.

No	Uygulama	Sağladığı katkı
1	Kabartma (Braille) alfabesi	Görme yetersizliği olanların yazılı bilgiye ulaşması
2	Kısa mola merkezi	Ailelerin kendilerine ve sosyal hayata zaman ayırabilmesi
3	Kaldırımdaki takip şeridi	Özel gereksinimli öğrencilerin yaşıtlarıyla aynı sınıfta eğitim alması
4	Kaynaştırma eğitimi	Görme yetersizliği olanların güvenli ve bağımsız yürüyebilmesi

Tablonun doğru olması için hangi iki satırdaki katkılar yer değiştirmelidir?

A) 1 ve 2 **B)** 1 ve 3 **C)** 2 ve 4 **D)** 3 ve 4

7 **Göçmen:** Daha iyi yaşam, iş ya da eğitim imkânı için kendi isteğiyle başka bir yere taşınan kişidir.
Mülteci: Savaş, çatışma veya baskı nedeniyle can güvenliği kalmadığı için ülkesini terk etmek zorunda kalan kişidir.

Selin'in ailesi, ülkelerinde iş bulamayınca daha iyi bir yaşam kurmak için başka bir ülkeye taşınmıştır. Yusuf'un ailesi ise ülkelerinde çıkan çatışmalar nedeniyle can güvenlikleri kalmayınca komşu bir ülkeye sığınmıştır.

Verilen tanımlara göre Selin'in ve Yusuf'un ailesi sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde doğru nitelendirilmiştir?

A) Göçmen – Göçmen **B)** Göçmen – Mülteci
C) Mülteci – Göçmen **D)** Mülteci – Mülteci

8 Bir ülkede yönetimin, genellikle askerî güç kullanılarak zorla ve hukuka aykırı biçimde ele geçirilmesine darbe denir. Ülkemizde 27 Mayıs 1960 ve 12 Eylül 1980'de yapılan darbelerle demokratik süreç kesintiye uğramıştır. 15 Temmuz 2016 gecesi ise darbeciler, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve güvenlik binalarını bombalayarak yönetimi ele geçirmeye çalışmıştır. Bunun üzerine vatandaşlar meydanlara ve köprülere çıkarak girişime karşı direnmiş, girişim başarısız olmuştur.

Bu metinden hareketle;

I. Ülkemizde demokratik süreç daha önce de kesintiye uğramıştır.
II. Milletin direnişi, girişimin başarısız olmasına katkı sağlamıştır.
III. 15 Temmuz, Demokrasi ve Millî Birlik Günü olarak anılmaktadır.
IV. Darbe girişimleri, yönetimi hukuka aykırı yollarla ele geçirmeyi amaçlar.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I, II ve IV **B)** I, II ve III
C) I ve IV **D)** II ve III

9 İnsanlar yüz yüze konuşurken yalnızca sözcüklerle anlaşmaz. Ses tonu, yüz ifadesi, el ve kol hareketleri, sözün nasıl anlaşılacağını belirler. Örneğin "Çok güzel!" sözü gülümseyerek söylendiğinde sevinci, kaşlar çatılarak söylendiğinde ise kızgınlığı anlatabilir. Yazılı mesajlarda bu ipuçları bulunmadığı için okuyan kişi, mesajı kendi ruh hâline göre yorumlar. Bu yüzden şaka amacıyla yazılmış bir cümle bile kırgınlığa yol açabilir.

Yalnızca metinde verilen bilgilere göre;

I. Aynı söz, eşlik eden sözsüz ögelere göre farklı anlamlar kazanabilir.
II. Mesajlarda kullanılan emojiler, duyguların aktarılmasına yardımcı olabilir.
III. Yazılı mesajlarda yaşanan yanlış anlamalar, ilişkileri olumsuz etkileyebilir.
IV. Yazılı mesajların yorumlanmasında alıcının ruh hâli etkili olabilir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I, II ve III **B)** I, III ve IV
C) I ve IV **D)** II ve III

10 Çin'in doğusundan başlayan Orta Koridor; Kazakistan, Hazar Denizi, Azerbaycan, Gürcistan ve Türkiye üzerinden Avrupa'ya uzanan bir ulaşım hattıdır. Resmî adı Trans-Hazar Uluslararası Taşımacılık Koridoru'dur. Hattın önemli bağlantılarından biri, 2017'de açılan Bakü-Tiflis-Kars Demir Yolu'dur. Bu hat sayesinde Asya'dan Avrupa'ya giden yükler, deniz yoluna göre daha kısa sürede taşınabilmektedir. Hattın demir yolu ticaret potansiyelinin 75 milyar dolar olduğu belirtilmektedir. Hat üzerinde yapılan yeni yatırımlar ve terminaller, Türkiye'nin Asya ile Avrupa arasındaki ticaretteki yerini güçlendirmektedir.

Bu bilgilere göre aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabına ulaşılamaz?

A) Orta Koridor hangi ülkelerden geçmektedir?
B) Orta Koridor'un resmî adı nedir?
C) Hattın Türkiye'ye nasıl bir katkısı vardır?
D) Hat üzerinden yılda kaç ton yük taşınmaktadır?

Görev raporu: Toplam XP'n kaç?

Görev 1: Konu özeti	_____ / 100 XP
Görev 2: Doğru-yanlış	_____ / 425 XP
Görev 3: Boşluk doldurma	_____ / 320 XP
Görev 4: Eşleştirme	_____ / 400 XP
Görev 5: Açık uçlu sorular	_____ / 230 XP
Boss: Testler	_____ / 600 XP
TOPLAM	_____ **/ 2075 XP**

★	★★★	★★★★★
Çaylak 0-1000	**Kahraman** 1001-1600	**Efsane** 1601-2075

ONUR AKMEŞE

TATİL GÖREVİ

7. SINIF • SOSYAL BİLGİLER

OYUNCU

TOPLANAN YILDIZ ★★★★★★

SONUÇ **CEVAP ANAHTARI** · 1. ve 2. Öğrenme Alanı

Görev 2: Doğru mu, yanlış mı?

1. D	2. Y	3. Y	4. D	5. Y	6. D	7. Y	8. D	9. D	10. D
11. Y	12. Y	13. Y	14. D	15. Y	16. D	17. Y	18. Y	19. Y	20. D
21. Y	22. Y	23. Y	24. D	25. Y	26. D	27. D	28. D	29. Y	30. D
31. D	32. D	33. Y	34. D	35. D	36. Y	37. D	38. D	39. D	40. Y
41. Y	42. Y	43. D	44. D	45. D	46. Y	47. D	48. Y	49. Y	50. Y
51. D	52. Y	53. Y	54. Y	55. D	56. Y	57. D	58. Y	59. Y	60. D
61. D	62. D	63. Y	64. D	65. Y	66. Y	67. Y	68. D	69. Y	70. D
71. D	72. D	73. Y	74. D	75. D	76. D	77. Y	78. Y	79. D	80. D
81. D	82. Y	83. Y	84. D	85. Y					

Görev 3: Boşluk doldurma

1. iletişim
2. BEP
3. Tekâlif-i Millîye
4. küreselleşme
5. Somali
6. kitle
7. Braille
8. Mondros
9. e-ticaret
10. Emisyon
11. ben
12. atlı
13. kimlik
14. Üsküp
15. 10.
16. Orhun
17. empati
18. fırsat
19. Birlik
20. popüler
21. mülteci
22. etkin
23. takip
24. 253
25. Orta
26. İstanbul
27. uzlaşma
28. Batuhan Eruçar
29. Aziz Sancar
30. COVID-19
31. Mavi
32. Ahıska

Görev 4: Eşleştirme

Kavramlar ve tanımları
1-C 2-E 3-H 4-A 5-G 6-D 7-B 8-F

Fırsat eşitliği uygulamaları ve sağladıkları
1-B 2-D 3-E 4-F 5-A 6-C

Kişiler ve başarıları
1-D 2-E 3-A 4-F 5-C 6-B

Millî günler ve önemli olaylar
1-D 2-F 3-E 4-B 5-G 6-A 7-C

Küreselleşme: kavramlar ve örnekler
1-C 2-E 3-A 4-F 5-D 6-G 7-B

Konular ve Türkiye'nin rolü
1-E 2-C 3-F 4-A 5-B 6-D

Boss: Testler

1. TEST	1. B	2. D	3. A	4. C	5. A	6. D	7. B	8. C	9. D	10. A
2. TEST	1. C	2. A	3. D	4. B	5. A	6. C	7. A	8. D	9. B	10. A
3. TEST	1. D	2. B	3. C	4. A	5. C	6. D	7. B	8. A	9. B	10. D

GÖREV TAMAMLANDI!

Tebrikler, ara tatil görevlerini bitirdin! Yanlış yaptığın soruların konusunu özet sayfasından tekrar oku, sonra soruyu yeniden çöz.

Instagram'da **@akmese.onur** hesabını takip et.
Konuların şarkılarını **Onur Akmeşe** YouTube kanalında dinle.
Yeni çalışmalar için **www.sosyalbilgilerim.com** adresini ziyaret et.

Onur Hocayla Sosyal Bilgiler Çok Kolay

Görev 5: Bağlam temelli açık uçlu sorular (beklenen cevaplar)

Puanlama: Kalın yazılan anahtar ifadeleri içeren cevap tam puan (**+10 XP**), doğru yönde ama eksik cevap yarım puan (**+5 XP**) alır. Aynı anlamı farklı sözcüklerle anlatan cevaplar da doğru kabul edilir.

1. Bağlam: Sınıf toplantısında iletişim (1.1)

a) İlk konuşma kişiyi hedef alan, **suçlayıcı sen dilidir**; tartışmayı büyütür. İkinci konuşmada Zeynep **ihtiyacını ve gerekçesini suçlamadan** anlatmıştır. Bu yüzden **ikinci konuşma** sorunu çözüme yaklaştırmıştır.

b) Defne **etkin dinleme** yapmış, iki tarafa da söz verip **gerekçelerini sormuş**, **empati** kurarak iki ihtiyacı da önemsemiştir (**farklılıklara saygı**). Böylece gerginlik azalmış, **uzlaşma** sağlanmış ve ortak karar alınmıştır.

2. Bağlam: Sunumda etkili iletişim (1.1)

a) Kerem **göz teması kurmamış**, **aynı tonda ve hızlı** okuyup **vurgu yapmamış**, **yabancı sözcükler** kullanmış, soruları **sonuna kadar dinlememiştir**. (Herhangi ikisi; anlayan sayısı 22'ye karşı 9'dur.)

b) Dinleyicilerle **göz teması kurması**, önemli yerlerde **sesini ve vurgusunu ayarlaması**, **kısa cümleler ve Türkçe sözcüklerle** açık konuşması, soruları **sonuna kadar dinleyip** yanıtlaması (**etkin dinleme**). (Herhangi ikisi.)

3. Bağlam: Bilim merkezinde erişilebilirlik (1.2)

a) İşitme yetersizliği olan ziyaretçi, filmdeki **altyazı ve işaret dili** sayesinde ve yazılı açıklamaları okuyarak merkezden **büyük ölçüde yararlanır**. Görme yetersizliği olan ziyaretçi ise **Braille ve sesli anlatım olmadığı** ve **takip şeridi kapatıldığı** için **çok zorlanır**.

b) Düzenlemenin **var olması yetmez, kullanılabilir olmalıdır**. Şeridin üzerindeki bisikletler görme yetersizliği olan bireyin **güvenli ve bağımsız hareket etme hakkını** engeller. Fırsat eşitliği yalnız yönetime değil **bireylerin duyarlılığına** da bağlıdır.

4. Bağlam: Sınavda fırsat eşitliği (1.2)

a) Fırsat eşitliği **herkese aynı şeyi vermek değildir**; herkesin **kendi ihtiyacına uygun destekle** aynı haklara ulaşabilmesidir. Büyük puntolu kâğıt ve ek süre Mira'ya **ayrıcalık değil, diğerleriyle eşit koşul** sağlar; aksi hâlde sınav Mira'nın bilgisini değil görme güçlüğünü ölçer.

b) Örnek: işitme cihazı kullanan ya da az gören öğrenciyi **ön sıraya oturtmak**, tekerlekli sandalye kullanan öğrencinin sınıfını **zemin kata almak**, **bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP)** hazırlamak, **sesli kitap** sağlamak. Katkısı: öğrenci **yaşıtlarıyla eşit koşulda eğitim hakkını** kullanır.

5. Bağlam: Tekâlif-i Millîye Emirleri ve halkın desteği (1.3)

a) Millî meseleler yalnız yöneticileri ya da askerleri değil **toplumun bütün bireylerini** (köylü, tüccar, kadın, erkek) ilgilendirir; **her vatandaşın sorumluluğu** vardır.

b) Uzun savaşlar sonunda devletin **ekonomik kaynaklarının yetersiz kaldığını**, ordunun ihtiyaçlarını **tek başına karşılayamadığını** gösterir; bu yüzden **halkın desteğine** ihtiyaç duyulmuştur.

c) Ordunun **ihtiyaçlarının karşılanmasına** ve **mücadeleyi sürdürmesine katkı** sağlanmıştır; bu destek Sakarya Meydan Muharebesi'nin ve Millî Mücadele'nin kazanılmasında etkili olmuştur. Ortak tehlike karşısında **birlik ve dayanışma** güçlenmiştir.

6. Bağlam: Manşetlerde millî meseleler (1.3)

a) Birinci manşet **sevinç ve gurur**, dördüncü manşet **hüzün ve minnet** uyandırır. Duygular farklı olsa da ikisinde de toplum **ortak duyguyu paylaşır**; **birlik ve beraberlik** ile **millî bilinç** güçlenir.

b) Görüş **eksiktir**. Manşetler **spor başarısı (1)**, **afet (2)** ve **kültürel miras (3)** gibi konuların da bütün milleti ilgilendirdiğini gösterir. Millî meseleler güvenliğin yanında **ekonomi, kültür, sanat ve spor** gibi alanları da kapsar.

7. Bağlam: Bir günde küreselleşmenin izleri (2.1)

a) 07.30'daki kakao, **ulaşım** (gemi taşımacılığı) sayesinde gelmiştir. 10.40'taki görüntülü görüşme, **iletişim teknolojisine** (genel ağ) dayanır. Küreselleşmenin itici gücü **ulaşım ve iletişim teknolojileridir**.

b) Olumlu: **başka ülkelerin ürünlerine ulaşmak** ya da kardeş okulla **ortak proje** hazırlamak. Olumsuz: **sıcaklık rekorları ve kuraklık (çevre sorunları, iklim krizi)** ya da **kilim dokumacılığının azalması (yerel kültürün zayıflaması)**.

8. Bağlam: Anket sonuçlarında küreselleşme (2.1)

a) **Görüntülü görüşme** (%18'den %76'ya), **internetten alışveriş** (%9'dan %46'ya) ya da **yabancı dizi ve film izleme** (%34'ten %71'e). Bu artışlar genel ağ ve akıllı telefon gibi **iletişim teknolojilerinin yaygınlaşmasıyla ilişkili olabilir**. (Herhangi ikisi.)

b) Oran **%62'den %24'e düşmüştür**. Bu düşüş, küreselleşmeyle yayılan **popüler kültürün** etkisiyle ilişkili olabilir; **geleneksel kültürün** yeni kuşaklara aktarılması açısından **risk** oluşturur.

c) **Geleneksel oyun şenliği** düzenlemek, teneffüste **oyun alanı** oluşturmak, **büyüklerden oyun öğrenme** etkinliği yapmak gibi; gerekçesi **yerel kültürü tanıtmak ve yaşatmaktır**.

9. Bağlam: Barış ve yardımda Türkiye (2.2)

a) Tahıl gemileri Karadeniz'den çıkabildiği için **tahıl ihraç edilmeye devam etmiş**, dünyada **gıda kıtlığı ve fiyat artışı** önlenmeye çalışılmıştır. Türkiye'nin **ara buluculuğu küresel gıda krizinin azalmasına** katkı sağlamıştır.

b) B: **acil insani yardımdır**; savaştan etkilenen insanların **gıda, ilaç gibi temel ihtiyaçlarını** karşılar, öncelikle **acil ihtiyaçları** karşılar. C: **kalıcı kalkınma desteğidir**; hastane ve yetişen **yerel sağlık çalışanları** ile **uzun vadeli sağlık kapasitesini** geliştirmeyi amaçlar.

10. Bağlam: Model Birleşmiş Milletler'de iklim krizi (2.2)

a) Kuraklık → **tarım yapılamaz, gıda ve iş kaybı** olur → insanlar **komşu ülkelere göç eder** → göç alan ülkelerde **barınma, iş, eğitim ve uyum** sorunları çıkar. Böylece sorun **bölgesel** hâle gelir.

b) Bora'nın tutumu **doğru değildir**. Sera gazları bütün dünyayı etkiler; iklim krizi **sınır tanımaz** ve **tek bir ülke çözemez**. Herkes "önce diğerleri" derse sorun büyür; ülkeler **iş birliği ve ortak sorumlulukla** hareket etmelidir.

c) 1) **Kendi sera gazı salımını azaltmak** (2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi). 2) Kuraklıktan etkilenen bölgeleri **desteklemeye ve deneyim paylaşmaya hazır olmak** (insani yardım, kalkınma iş birliği).